

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Poulsen, A.

Svindinge Kirke med dens Præster, Degne og Ejere.

Nyborg : V. Schønemanns Bogtrykkeri, 1894

61 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

A. POULSEN

SVINDINGE KIRKE

1894

33,-244 - 8°

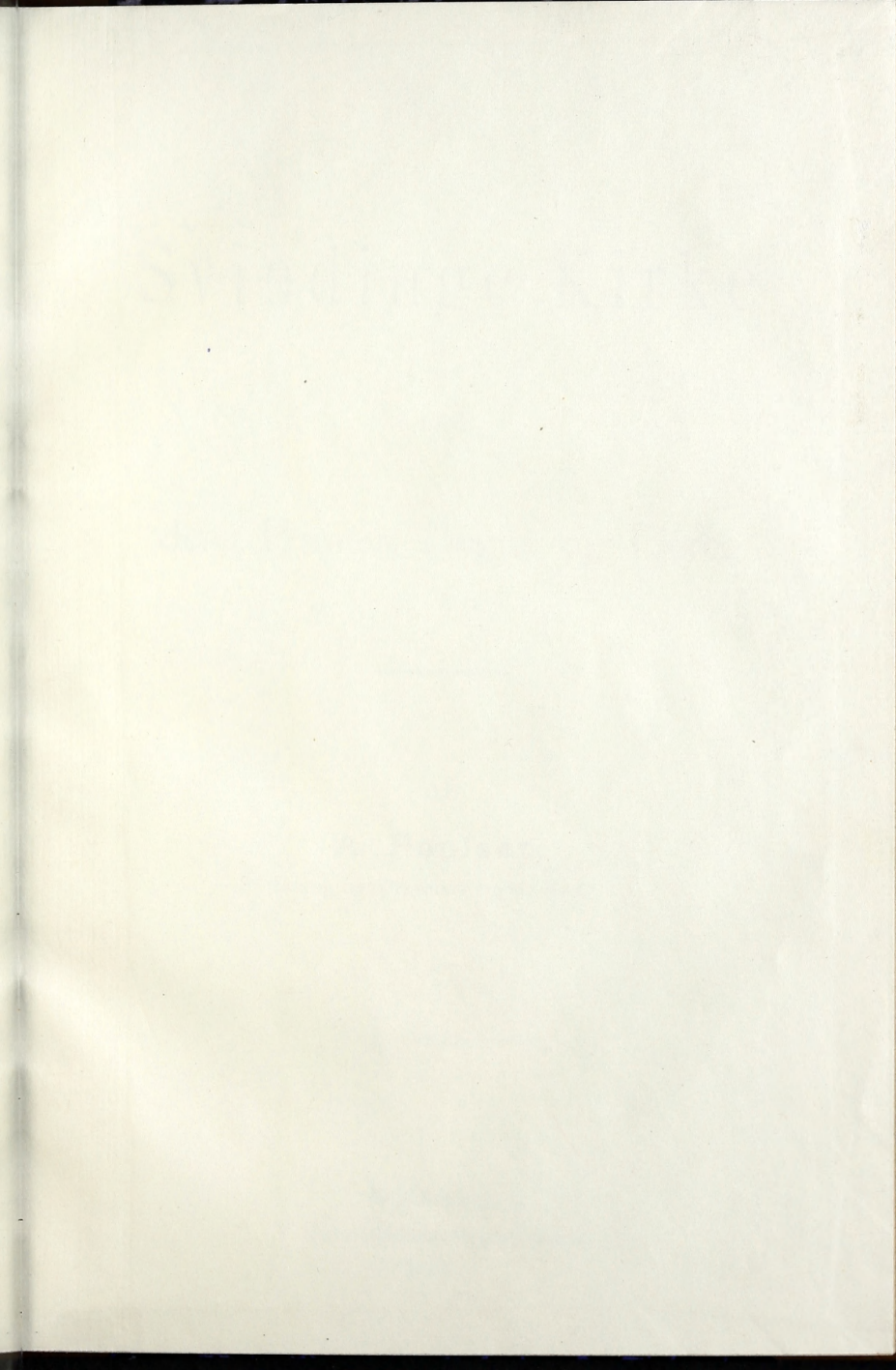
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 33 8°

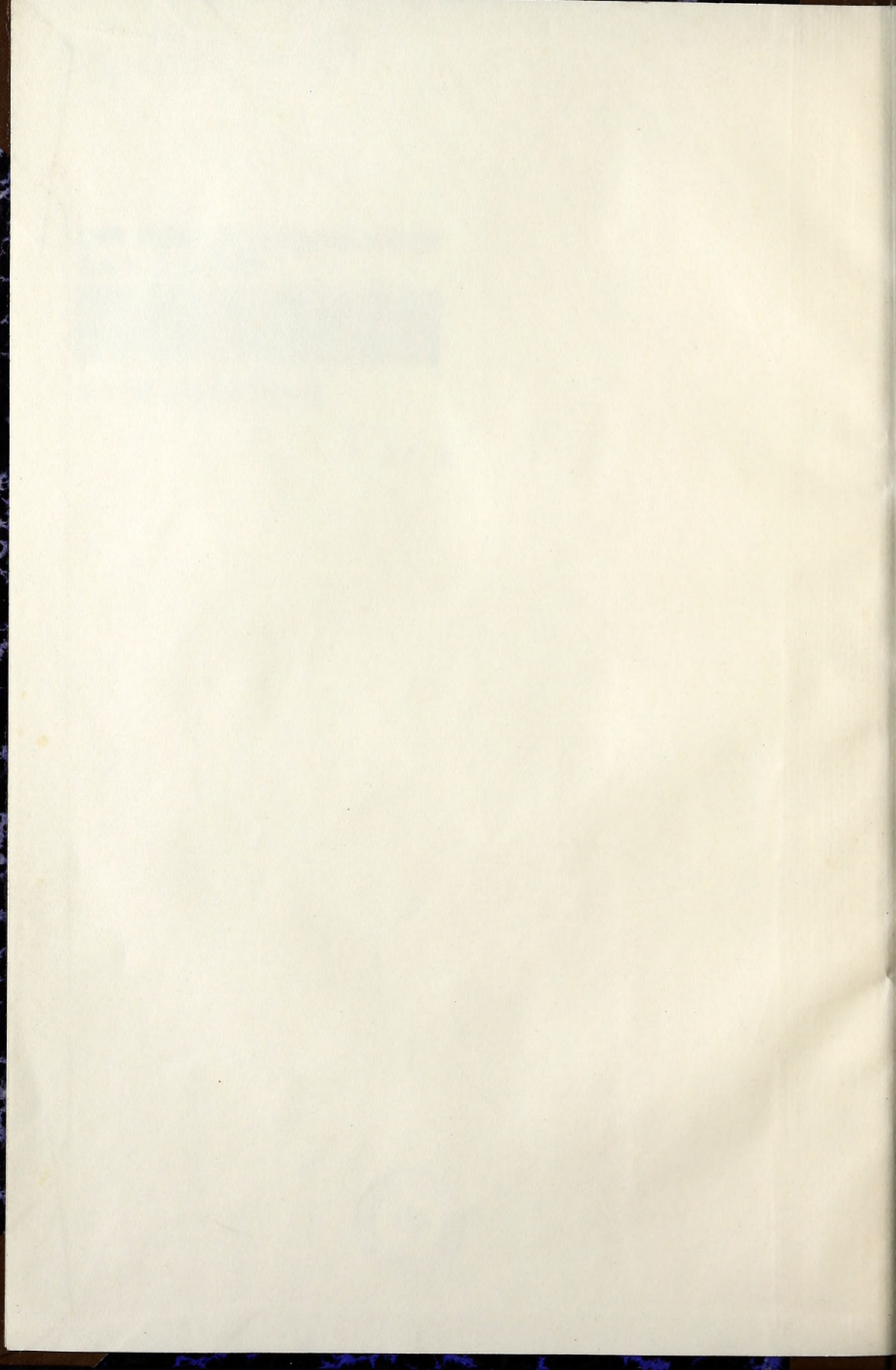

1 1 33 0 8 02731 3

+ REX

Svindinge Kirke

med

dens Præster, Degne og Ejere.

Af

A. Poulsen,

Lærer og Organist i Svindinge.

Nyborg.

V. Schönemanns Bogtrykkeri.

1894.

33, - 244.

Svindinge Kirke

med

dens Præster, Degne og Ejere.

Af

A. Poulsen,

Lærer og Organist i Svindinge.

Nyborg.

V. Schönemanns Bogtrykkeri.

1894.

Blandt Kirkerne paa det østlige Fyn er Svindinge Kirke den, der allerede i længere Afstand gør sig bemærket ved sit høje Spir. Ikke alene ses den tydelig ude i Bæltet; men selv ned i Smaalands havet tjener den til Sømærke. Mange, der ikke er nøjere lokaliseret, antage derfor, at den maa være opført paa en Bakke; men det er ingenlunde Tilfældet. Hele Terrænet lige ude fra Stranden er vel til Dels jævnt stigende op mod Svindinge; men selve Byen med sin Kirke, der ligger i Gudme Herred, omtrent midt mellem Svendborg og Nyborg, ca. 1 Mil fra Stranden, ligger betydelig lavere end de Marker, der begrænse Byen mod Nord og Øst og hvis højeste Punkt ligger ca. 288 Fod over Havet. Alligevel er der fra det høje Taarn, der med sit kobbertækkede Spir har en Højde af 146 Fod, en dejlig Udsigt. I nogenlunde klart Vejr ser man ikke blot ud over Østfyns frugtbare Egne fra Hesselager Kirke mod Syd og mod Nord forbi Nyborg og Juelsberg op mod Kjerteminde; men man ser den nordlige Del af Langeland, ja ud over denne Ø og Langelandsbæltet til Lolland, hvor man øjner en

Kirke. Endvidere ser man Sjællands Kyst lige fra Skjelskør og op mod Asnæs; men navnlig ligger Egnen omkring Korsør tydelig. I klar Luft ser man Halskov, Korsør By med sin Kirke, Taarnborg Kirke, Vemmeløv Kirke, Mølle, Præstegaard og Præstegaardshave, Slagelse St. Mikkels Kirke, og længere mod Syd Boeslunde Kirke og Mølle. Med Kikkert øjner man Ubby Kirke inde paa Sjælland, syd for Kallundborg. Mod Syd og til Dels i Vest begrænses Udsigten af Glorups og Lykkesholms Skove.

I Taarnet hænge tre Klokker. Den største af dem bliver kun brugt én Gang om Aaret, nemlig store Bededags Aften, da der kommer Folk fra Herregaarden Glorup for at ringe med den; men der skal ogsaa 6 Mand til for at sætte den i Gang. Den hedder „Sankt Peders Hane“, ifølge en Indskrift, som er at læse paa den:

I. N. R. I.

„Christoffer Valckendorf til Glorup, Høvidsmand
 „paa Gulland, lod støbe thenne Klocke paa sin
 „Omkostning til Svininge Kyrcke, som hand och
 „hans kære Syskener arfveligen Patroner och För-
 „svar för. Sancte Peders Hane er mit Nafn, Gud
 „til Ære, the Valckendorffer til Gaffn. Amen
 „MDLXXII.“

De to andre, noget mindre Klokker, har følgende Indskrift:

„Me fecit Friderich Holtzmann Hafnia 1724. Gloria
 „in excelsis deo.“ (Mig gjorde Friderich Holtz-
 mann, København. Ære være Gud i det høje).

I Rummet nærmest under Klokkerne har Taarnuret sin Plads. Paa Taarnets sydlige Side er anbragt Aarstallet

1578 i store, gammeldags Tal af Jærn. Paa Kirkens østlige Gavl staar Aarstallet 1577. I disse Aar er nemlig Kirkens Opførelse bleven fuldendt; den blev paabegyndt i Aaret 1571 af Rigshofmester Christoffer Valckendorf, der ejede Glorup, og som byggede denne Gaard paa dens nuværende Plads. Før den Tid havde Svindinge vel sin egen Kirke; men der findes ingen Oplysninger om, hverken hvornaar den var bygget, eller hvorledes den havde set ud; man ved kun, at den har ligget paa det højeste Punkt i den saakaldte „Kirkeløkke“, en Mark, der ligger tæt ved Glorup, vest for denne, og strakte sig den Gang ned til det Sted, hvor Ridestalden nu ligger; den kaldes nu „Smedeløkken“. Svindinge var den Gang Annex til Ørbæk; men „der kunde imidlertid ej let findes nogen besværligere Sognevej, lige ufremkommelig baade Sommer og Vinter“. Der var nemlig ingen Bro over Aaen, der skiller mellem Ørbæk og Svindinge Sogne, og man véd saaledes at fortælle fra den Tid om en Præst i Ørbæk, at han druknede i den nævnte Aa, da han skulde over til sin Annexkirke i Svindinge. I Aaret 1554 resolverer derfor Kong Kristian den Tredie, at Ørbæk og Svindinge skal deles i to selvstændige Pastorater, ifølge nedenstaaende aabne Brev:

„Wij Christian, med Gudts Naade Danmarkis, Norgis, Wendis och Gottis Konning, Hertug vdj Slesvig, Holsten, Stormarn och Dytmersken, Greffue vdj Oldenborg og Delmenhorst, gjøre alle vitterliggt: att efterdj oss Elskel. M. Jørgen, Superintendent vdj Fyens Stigt, haffuer berett for oss, huorledis att Svindinge Kircke haffuer veritt Anexe Kircke til Ørbeck Kircke och hafft en Sogne Prest, och att en

Sogne Prest icke kand gjøre slig tilbørlige Gudts Thieniste paa en Dag om Søndagen, som hannem burde; och ther til med om Vinterdagen er ther vnde Veye med Aær och andett, saa Presten kan der icke vel emellom komme: tha, paa thet ther motte holdis tilbørlige Thieniste y begge forne Kircker effther vor Ordinantsis Liudelse, som vy om Religionen haffue ladet vdgaæ, och begge Kirckerne och Sogne Presterne ther same Stedts kunde bliffue ved Mact och haffue dieris tilbørlige Vnderholding: haffue vi beuulgitt och samtyeth, att alle Tider her effther saa holdis skal, at forne Ørbeck Kircke och Suindinge Kircke skulle hereffter huer maa holde och haffue dieris egen Sogne Prest; och skal ald Thienden, som bør at udgiffues och thiendes aff begge forskreffne Sogner, skiftis icke vden aleniste vdj thuende Parter, och Halffdielen att kome Kircherne til Beste oc anden Halffdielen Presterne, huer vdj sine Sogne. Och skulle de Valckendorffer, som baa paa Glorup alletide her effter haffue Suindinge Kircke vdj Befaling och haffue god Tilsium, saa den biuges och forbedris, och Thienden och anden Deel och Godts, som dertil ligger, forvendis Kircken til Beste. Dog skulle de icke holde ther nogen Capelane til; meden naar nogen Prest døer och affgaar, tha skulle de strags skicke der en anden Prest til; dog at Superintendenten tilforne examinerer och offuerhører, om den er der god och duelig fore att forstaa samme Suindinge Sogen. Til ydmiere Vindisbyrd haffue vi ladett henge vort Secrett neden for thette vort obne Breff. Giffuit paa vort Slott Nyborg, Tistdag nest effther Sanctorum Simonis et Judæ Apostolorum Dag, Aar MDLIIII“.

Nogle faa Aar efter denne Adskillelse beslutter Valckendorf at bygge en ny Kirke i Svindinge; men Sagnet fortæller, at det først var Bestemmelsen, at den skulde opføres nord for Byen Svindinge paa en Huslod, som er det højeste Punkt i hele Sagnet — man fortæller, at der endnu paa dette Sted skal kunne pløjes enkelte Mursten op —; men da man havde begyndt at bygge Kirken der, lagde man Mærke til nogle Duer, der vedblev at flyve ned i Byen og lægge Straa overkors paa samme Plads, netop der, hvor Kirken nu ligger. Og dette var Grunden til, at Valckendorf bestemte at bygge Kirken, der fik Navnet St. Simons Kirke, paa dette Sted.

Almindelig bekendt er Sagnet om Jættekvinden paa Langeland, der blev saa vred, da hun saa Svindinge høje Kirkespir pege mod Himlen, at hun tog en Sten og slyngede den over mod Kirken for at knuse den. Men skønt det var med Kæmpekræfter, hun kastede Stenen, der anses for at være den største i Danmark, naaede den dog ikke Kirken; den faldt paa en Mark udenfor Hesselager, og den kaldes endnu den Dag i Dag efter hin Kæmpedame for „Damestenen“.

Hovedindgangen til Kirken er ved Taarnets vestlige Side, og man kommer da ind i en lille Forhal, der ved et Par Glasdøre er skilt fra selve Kirkeskibet, og hvorfra der er Opgang til Orgelet. Men denne Indgang til Kirken bliver i Reglen kun benyttet ved særegne højtidelige Lejligheder. Den almindelige Indgang er gennem Vaabenhuset paa Kirkens Sydside; men der er endnu en tredie, privat Indgang, nemlig paa Kirkens Nordside; den fører ind til den grevelige Stol. — Over Indgangsdøren til Vaabenhuset findes et lille

Relief, der forestiller Jesus, der velsigner smaa Børn. Loftet i Vaabenhuset bestaar af to Hvælvinger, der have samme Form som Hvælvingerne inde i Kirken, kun noget mindre end disse.

Naar man fra Vaabenhuset træder ind i Kirkeskibet, faar man straks et lyst og venligt Indtryk af den rummelige Kirke. Dens indvendige Bredde er 29 Fod; deraf er Gangen i Midten 8 Fod, og Resten optages af 2 Rækker Stolestader.

Kirkens indvendige Længde er 102 Fod, hvoraf Skibet er 70 Fod; Loftet bestaar af fem Hvælvinger foruden Taarnhvælvingen; disse har en Højde af 21 Fod og bæres af forholdsvis flade Buer med tilsvarende Krydsribber.

Paa de Steder i Murene, hvorfra Buerne udgaa, er anbragt firkantede Sten af Granit, hvori der er udhugget adskillige Figurer. Der har med Hensyn saavel til disse Figurer, som til nogle lignende, der ere indsatte i Vaabenhusets Gavl og en enkelt øverst i Kirkens østre Gavl, været fremsat Gisninger om, at de mulig vare allegoriske Figurer. For at faa Klarhed over dette Spørgsmaal har jeg henvendt mig til en paa dette Omraade meget sagkyndig Mand, Hr. Pastor Helms i Skjellerup, der med stor Redebonhed har meddelt mig, at „de kunne næppe med Rette tænkes som allegoriske Figurer, og et Forsøg ud fra denne Opfattelse paa at udtyde dem, vil derfor utvivlsomt ikke lykkes. Deres Tilstedeværelse skyldes ganske sikkert blot Lysten til at ornere eller med en billedlig Fremstilling at pryde enten et arkitektonisk Led — som her i de fleste Tilfælde Konsol- eller Bærestenen under Hvælvingernes Buer — eller Lysten til paa en lignende Maade at oplive og pryde en Gavlflade. De Forhold og den Stemning, hvorunder saadanne Smaabilleder

anbragtes i en saa sen Tid som her i Slutningen af 16de Aarhundrede, vare vidt forskellige fra dem, hvorunder noget lignende fremstod og anvendtes i den oldkristelige Kunst og til Dels endnu i Middelalderen, især i den tidligere Del deraf. Karakteren af at være af ren ornamental Betydning fremtræder klart af Figuren i nordre Sidevæg under den midterste Bue, og til Dels i Figuren under Buen ved Grevens Stol; men det samme gælder utvivlsomt ikke mindre, hvor der, som i Figuren paa den søndre Væg er givet den noksom bekendte Fremstilling af „Gudslammet“ med Sejrsfanen, eller af saadanne mandlige Sirenefigurer, som findes under den første Bue ved Indgangen. Jeg kender lignende Fremstillinger netop fra den her omhandlede Tid, hvori det ved udskaaren Skrift er angivet, at der deri er givet et Portræt af en dalevende eller nylig afdød (Præst), og det var maaske da heller ikke utænkeligt, at der ved Figuren (med Korset og Englevingen) under Buen i Korets Nordside kunde være tænkt paa en afdød, som i sine Levedage havde baaet en lignende Halskrave“.

En Undtagelse herfra er dog en Sten, der er indmuret udvendig i Kirkens østlige Gavl, ca. 20 Fod over Jorden, og som danner Bærestenen for de midterste Ribber, der skiller mellem rundbuede Nischer, som pryde den øverste Del af Gavlen. Foruden Aarstallet 1577 — det Aar, da denne Del af Kirken blev fuldført — er der i et Skjold indhugget Mærket Z, og paa begge Sider af Skjoldet Bogstaverne A. H. Mærket i Skjoldet er i Følge Dr. phil. Henry Pedersens velvillige Meddelelse „et Bomærke, maaske sammensat af 1 og 2 (Tallene for Bogstaverne i Alfabetet) og A. H. kunde

være Forbogsstaverne paa Navnet af en Degn, Møller, Ridefoged eller anden borgerlig Person“. I Biskop Jak. Madsens Visitatsbog kan man se, at, da han i 1588 var paa Visitats i Svindinge, var her en Degn, der hed Anders Hansen, og der er saaledes Sansynlighed for, at han, da den nye Kirke blev bygget, har faaet denne Sten med sit Bomærke og sit Navns Forbogsstaver sat ind i Muren.

Kirkegulvet er af Mursten; men Gulvet i Gangen og Koret er lagt af ottekantede gule Fliser med mellemliggende smaa, røde, kvadratiske Mursten. Mindre Dele af Gulvet maa jævnlig lægges om, da det synker hist og her paa Grund af de mange Begravelser, som fra ældre Tid findes i Kirken.

En Del *Ligstene* danne Gulvet i Kirkens vestlige Ende; men de har tidligere ligget højere oppe i Kirken, dels i Gangen og dels i Koret, og enkelte Dele af dem er derved bleven slidt saa meget, at Indskrifterne næppe kunne læses. I den største af disse Ligstene er der rundt om i Randen udhugget følgende Ord: „Jeg er Opstandelsen og Livet; hvo, som troer paa mig, hand skal leve alligevel at hand dør, og hvo som lever og troer paa mig, hand skal aldrig dø (Joh. XI). I de tvende øverste Hjørner er udhugget en Engel, hvorunder Navnet Mathæus, og en Ørn, med Navnet St. Johannes; i hvert af de nederste Hjørner ser man et Dyr med Vinger og derunder Navnene Lucas og Marcus. Foroven paa Stenen er udhugget et Billede, der forestiller Jesu Opstandelse; han hæver sig op af den aabne Grav med Sejrsfanen i Haanden, medens de romerske Krigsfolk falde til Jorden. Paa Stenen læses følgende Indskrift:

„Her ligger begravet hederlig og vellert Mand H. Bendix Hansen, Sogneprest udi Svinninge, som hensov i Herren Aar 1652 den 6te Dag i Augusti med sin kierre Hustru erlig og gudfryctig Qvinde Jehanne Moritzdaatter, S. Moritz Ibsens Daatter i Aars, som Gud kalled Aar 1629 den 25de Dag i Maii. Gud gifve dennem begge med alle Guds udvalde en gledelig Opstandelse og det evige Liv“.

Under denne Indskrift er tvende Skjolde, hvorpaa staar Bogstaverne B. H. S. og I. M. D. samt: Anno 1616. —

Ved Siden af denne ligger en anden Ligsten, der har denne Indskrift:

D. O. M. S.

(c: Dis omissis Manibus Sacrum).

M. Joh. Lavr. Sonderb. et Christina Chr. f. Lundesia orphanor. octo parentes Hæc ○○ DCLVI Jlle ○○ DCLVIII animar. virtuosas exuvias. Heic Posuere.

Anna Lavr. Sonderburgica florenti æt pietateque Obiit Puerpera XV Kal. Marts ○○ DCLXIII Ad. Patrui Latus Qviescit Maritum Moestiss. Frideric Brand. Sub æternit Complexura. Da Sacro Cineri Flores.

Oversat paa Dansk vil Indskriften lyde saaledes:

Helliget de savnede Afdødes Sjæle.

M. Johannes Lavrentius fra Sønderborg og Christina Christensdatter fra Lyndelse; Forældre til 8 Børn; denne 1656, hin 1658, lagde deres Sjæles ædle Hylster her.

Anna Lavrentius fra Sønderborg døde i Barselseng den 15. Marts 1663, fromt, i en blomstrende Alder. Ved sin Farbroders Side hviler hun. Hun efterlader

sin sørgende Ægtefælle Frederik Brandt, som haaber at forenes med hende i Evigheden.

Strø Blomster paa det hellige Støv.

Der ligger to mindre Ligstene ved Siden af disse, og paa den ene læses:

Mads Hvid,

født paa Glorup den 22. September 1743; død samme-
steds den 10. Martii 1744. Her fik hans Legem Hvile-
boe i denne Jord.

og paa den anden:

„Daabens hellige Bad og Væde
fik jeg ey og intet Navn.
Nyder dog nu Himlens Glæde
i min Frelsers søde Favn.
Jeg foragter Jordens Gaver
og er best fornøjet med,
at Gud mig i Himlen haver
givet som en Engel Sted“.

Paa den sydlige Side af Gangen, men ligeledes under Orgelet, findes ogsaa nogle Ligstene som Gulv. Paa den største af dem er noget af Indskriften slidt ud; man kan læse følgende:

Paa denne Grav

til velfortjente Æresminde over den velædle, højagt-
bahre og velforneme Mand Axel Madsen Hviid, føed
paa Scholdemoese her i Fyen Aar 1699 den 6te Mai,
kom til Forpagtningen paa Glorup og tillige udi Ægte-
skab med hæderbaarne, gudelskende Matrone Maria
Kirstine Friis Aar 1730 den 16de Augusti. I deris
fornøjelig Ægteskab havde de tilsammen 11 Børn, 3

Sønner og 8 Døtre; døde paa Glorup. Aar 1748 den 12. July blev disse Ord indgravet. Staa Læsere og læs: Herneden under hviler — — — — — en — — — — — som var føe uden Svig, og trofast mod enhver. Gaa, lærer: Tiden iiler, stræb [evig], at Du bliver . . . [i Liv] og Død [Jesu lig].

En mindre Ligsten ved Siden af den har følgende Indskrift:

„Petronelle Hviid,
født paa Glorup den 26. Sept. 1745, død 25. Juny 1746.

Vær ei forundret, at jeg sov saa snarlig hen

Min Daabes Festens Skat forbant mig til min Ven“.

Foruden disse her nævnte Ligsten findes der endnu i Taarnhvælvingen indmuret tvende store Stene i Væggen. Paa Stenen i den nordlige Væg er udhugget en Riddersmand og hans Frue. Det er Christoffer Valckendorfs Forældres Gravsten. Ved begge Sider er i Stenen udhugget en Del Adelsskjolde — de samme, som findes paa den store Sten i Koret, og som senere skal omtales nærmere. — Nederst paa Stenen læses:

„Her ligger begrafven ærlig og velbyrdig Mand Henning Valckendorf til Glorup, som døde i Onssé Anno domini MDXXXII, 28. Septembris med sin kiære Hustru ærlig, velbyrdig oc gudfryctig Fru Sisille Friis, som døde paa Glorup Anno domini MDLXII den 27de Februarii. Gud give dennem och os allesammen en salig Opstandelse, Amen“.

Ligeoverfor denne er paa den sydlige Væg indsat en Sten, der har en latinsk Indskrift, som dog næsten er ulæselig paa Grund af, at Stenen er

forvitret, saa at de ophøjede Bogstaver delvis ere borte, og enkelte Steder er endog større Stykker af Stenens Flade borte. Det er derfor ikke muligt at faa Indskriften fuldstændig tydet; men man kan dog se saameget, at Stenen er sat til Minde om Kirkens Opførelse:

„Anno dm. MDLXXVII Ericus et Christoferus Valkendorph — — — hoc. templ. recens deo consecrunt — — Fridericus serenus Rex Daniae — — — filium desiderat unum — — — illustris heroina Sophia cecenit athuc, urbem Cedam — — — Annua deditia — — — oravit Curcicus Regem kupiad cuus octo — — — ætate — — — sylvanus feudatarium Regno — — dignitatum oravit — — — propemodum — — — occupavit atqve ducem Magnum Cui hic arcus paritundæ pridem fecerat — — — peritus — — — exodivit —. Christofferus Valkendorff.

De mange ulæselige Ord gør det som sagt overmaade vanskeligt at faa den rette og fuldstændige Mening. I fri Oversættelse kan den vigtigste Tanke vel omtrent være saadan:

I Herrens Aar 1577 har Erik og Christoffer Valkendorf indviet denne nye Kirke til Gud. Frederik, den berømte Konge af Danmark ventede en Søn, som den heltmodige Sophia havde lovet ham. Hun boede i Rigets skovrige Lehn, og mens han værgede Grænse-landene som den store, kyndige og erfarne Hærfører, blev hans Ønske opfyldt, og Sønnen blev født.*)

*) Dronning Sophia fødte Sønnen, Christian d. 4, den 20de April 1577 ved Frederiksborg.

Den gamle Altertavle. Fra Kirkens Opførelse 1577 indtil 1620 havde den ingen Altertavle. Biskop Jak. Madsen fortæller i sin Visitatsbog, at i Aaret 1588 fandtes der paa Alteret „en gammel Crucifix Taffle inter latrones“ (∴ Kristus korsfæstet mellem tvende Røvere). I Aaret 1620 lod Henning Valkendorf gøre en Altertavle, og den blev indmuret i Væggen over Alteret, og her stod den i noget over 200 Aar. Men i Aaret 1853 blev der sat en ny Altertavle foran den gamle, som derved ganske blev skjult. Efter nogle Aars Forløb blev den gamle Altertavle imidlertid hugget ud af Muren og opstillet ved Kirkeskibets nordlige Væg, lige overfor Indgangen, hvor den nu har sin Plads; den er en sand Pryd for Kirken. Den er holdt i en smuk stilfuld Form; Indfatning og Søjler er af sort Marmor, medens Kapitælerne og selve Billederne ere udskaarne i Alabast. Det største Billede forestiller Dommedag. Øverst paa Billedet ser man Vorherre, der kommer i Skyerne, fulgt af sine Engle, der blæse i Basuner. Forneden paa Billedet ses en stor Skare Mennesker; alle de ved venstre Side (∴ ved Guds højre Haand) staa med opløftede Hoveder og Hænder, som svævede de opad. Ved den anden Side ses et Uhyres vidt opspilede Gab med Ildsluer, og udenfor dette, der skal forestille Helvede, ses en Figur med Hestefod og Ørnekløer, Horn i Panden og skrækkeligt fordrejet Ansigt, og han kaster dem, der staar ved den Side, ind i Flammerne. Blandt de mange Figurer ser man ogsaa et Menneske, som en Djævel har faaet fat i og søger at trække ham ned, medens en Engel tager ham ved Haanden for at drage ham opad. Over dette Billede læses følgende Indskrift:

„Staa op I Døde og kommer for Dommen“.
og under Billedet:

„I Guds Nafn,

Anno 1620 Daa lod erlig og welbiurdig Mannd Henning Valckendorf till Glorup med sin kjere Hostru erlig og welbiurdig Fru Anna Brockenhus till Brangstrup gjøre denne Altertaffle till deris Sogne Kiercke her udi Svinding. Den almechtigste Gud oplyse vorre Hierter, att vy maa finde Naade paa denn yderste Dag“.

Paa Altertavlens øvre Del ses et Billede, ligeledes udskaaret i Alabast, hvor Englene over Skyerne synge Julehymner paa Bethlehems Mark. De synge efter opslagne Bøger. Man ser i Baggrunden Huse, Taarne og Porte i Byen Bethlehem. I Forgrunden er Jomfru Marie og Jesusbarnet, omgivne af Hyrderne og Kvæget. Under dette Billede læses følgende Ord:

„See, jeg forkynder Eder stoer Glede, som skal vederfaris aldt Folckett; thi Eder er idag en Frelser fød“.

Paa de forskellige Afsatser er anbragt Figurer i Alabast; nederst trende siddende Stridsmænd; paa den næste og større Afsats staa to Engle, blæsende i Basuner; højere oppe sidde tvende Engle, den ene med et Timeglas, den anden med et Dødningehoved i Haanden; allerøverst staar Christus med Sejrsfanen, og herunder staar en latinsk Indskrift, saalydende:

„Surrexit non est hic“.

(o: Han er opstanden, han er ikke her!)

Til højre og venstre Side af Altertavlen er anbragt tvende Vaabenskjolde, ogsaa udskaarne i Alabast; hver af dem er delt i fire Felter, og i hvert af disse findes en adelig Slægts Vaaben. Til venstre findes

saaledes Valkendorfernes Vaaben (tre Ørnevinger om en Rose), Gøernes (tre Muslingskaller), Frisernes (tre Egern) og Godovs Vaaben (et Ulvehoved). Disse ere Henning Valkendorfs Forældres og Bedsteforældres Vaaben. Hans Forældre vare nemlig Jørgen Valkendorf og Mette Gøye; dissers Forældre vare Henning Valkendorf, gift med Sidsel Fris (de to, hvis Billede findes i Stenen under Orgelet), og Henrik Gøye, gift med Eline Godov. Følgende Stamtavle oplyser dette:

Henning Valkendorf, gift med	Henrik Gøye, gift med
<u>Sidsel Friis.</u>	<u>Eline Godov.</u>
Jørgen Valkendorf,	gift med Mette Gøye.
<u>Henning Valkendorf,</u>	
gift med Anna Brockenhus.	

Til højre Side paa den gamle Altertavle findes Brockenhus' Vaaben (tre Roser), Skrams (en Enhjørning), Tinhus' (en springende Hjort) og Krabbernes Vaaben (en Bjælke), og disse ere Anna Brockenhus' Forældres og Bedsteforældres Vaabenmærker. Hendes Forældre vare nemlig Laurits Brockenhus og Karen Skram, og hendes Bedsteforældre vare Frants Brockenhus, gift med Anna Tinhus, og Peder Skram, gift med Elsebe Krabbe:

Frants Brockenhus, gift med	Peder Skram, gift med
<u>Anna Tinhus.</u>	<u>Elsebe Krabbe.</u>
Laurits Brockenhus,	gift med Karen Skram.
<u>Anna Brockenhus,</u>	
gift med Henning Valkendorf.	

Over disse Vaabenskjolde findes et Monogram, I. H. S. sammenslyngede, udskaaet i Alabast. De betyde:

Jesus, hominum, salvator; paa Dansk: Jesus Menne-
skenes Frelser.

Paa den gamle Altertavle findes endnu en Indskrift, der fortæller os, at Grev Adam Gottlob Moltke istandsatte den i Aaret 1775 (Renovare Fecit Adamus Gottlob de Moltke Comtes MDCCLXXV).

Neden for den gamle Altertavle er anbragt et smukt Skib, der blev skænket til Kirken for faa Aar siden af Købmand Bruun i Nyborg.

Ligeoverfor, paa den sydlige Væg, hænger et stort Oliemaleri over Indgangsdøren fra Vaabenhuset. Det forestiller en Præst i Ornat med sin Familie — Hustruer og Børn — i deres ejendommelige gammeldags Dragt. Før Kirkens Restavration 1853 var der omkring dette Billede en bred Ramme, hvorpaa der stod en latinsk Indskrift; men denne Ramme blev kasseret og ødelagt, og Indskriften vilde saaledes være gaaet fuldstændig tabt, dersom ikke den daværende Kirkeværge, nu afdøde Husmand Chr. Pedersen af Svindinge havde optegnet den i sin Lommebog, da han syntes, at den ikke burde glemmes. Indskriften var i Følge denne Optegnelse følgende:

D. O. M. S.

(o: Dis omissis Manibus Sacrum.)

Piis conjugibus Annæ Laurentiæ forma virtute et annis Florentissimæ et Sophie Elisabeth Rehefeld Noebli genere et præclaris Rarisqve Animi et Corporis dotibus Eximiæ utriqve quod sacrum puerperæ Nomen Mortali Qvasi Fato Pensaverit corporis Exuviis ceu animæ succendinis ad Gloriosum Jesu diem umbrosa Heic Crypta Sepositis gemibundis cum liberis Tribus superstes

posuit Frid. Brand. Eg. Sv. Pastor ag MDCLXIIIX
 Divinitus Oblata vagatione cum heic stationem figera
 et ossa terræ huic tradere exoplasset Fridericus Brandt
 Egglesiae Svenning supra annos XVIII Pastor vicisse-
 tudines expertus variatorum rerum fortunarumqve voto
 qvæ dehinc restant commendans A: 1676 jussu et gra-
 tia ser. Reginæ viduæ Nycopiam Falstrorum secessit
 cum uxore Anna B. Risbrigh et prole ad summi numinis
 Gloriam qvod in votis calidissimis habet effloriscente.

Paa Dansk:

Frederik Brandt, Præst i Svindinge Menighed,
 har i Herrens Aar 1668 oprejst dette Gravminde, hel-
 liget de savnede Afdødes Sjæle, for sine kærlige Hu-
 struer Anna Larsdatter, der var udmærket ved Skønhed,
 Dyd og Ungdom, og Sophie Elisabeth Rehefeld, ud-
 mærket ved fornem Herkomst og herlige og sjældne
 Aands og Legems Fortrin. Mindet er sat for begge
 disse, der gav deres Liv for at blive kaldet med en
 Moders hellige Navn, og hvis afsjælede Legemer ere
 nedlagte her i denne mørke Gravhvælving til Jesu
 herlige Dag.

Frederik Brandt, som overlevede dem tilligemed
 tre sørgende Børn, havde ønsket at leve her og lægge
 sine Ben i denne Jord; men efter at have prøvet for-
 andrede Forhold og Omskiftelser og været Præst i
 Svindinge Menighed i over 18 Aar, overlod han det til
 Gud, og da der efter Forsynets Styrelse var indtraadt
 en Vakance, drog han paa den høje Enkedronnings
 naadige Opfordring til Nykjøbing paa Falster med sin
 Hustru Anna B. Risbrich og sine Børn, der, som han
 saa inderlig har bedet om, opvokse til den almægtige
 Guds Ære.

Kristoffer Valkendorfs Billede. Længere oppe i Kirken hænger paa den nordlige Væg et Oliemaleri af Kirkens Bygherre, Kristoffer Valkendorf. Det er et fortrinligt Maleri af den kraftige, skæggede Ridder-skikkelse; Pelsen har han kastet over Skuldrene; i højre Haand holder han sine Handsker, medens den venstre hviler paa Kaardeheftet. Om Halsen har han trende svære Guldkæder; i den korteste, men sværeste Kæde, hænger Fred. II. Billede indfattet i Brillanter; i den anden hænger Elefantordenen, der bærer Indskriften F. S. 2: Fredericus Sekundo d. e. Fred. II) samt derunder Bogstaverne T. I. W. B. Det er Forbogstaverne til Ordene „Treu ist Wildbreth“, der kan oversættes paa Dansk saaledes: „Troskab er et Vildt“; altsaa er Meningen den, at Troskab er sjælden, er ikke let at fange. Andre ville mene, at det sigter til Kongens tro Hund, der hed Vildbreth: „Wildbreth er tro“. Øverst til venstre paa Maleriet ses det valkendorfske Vaaben: Tre Ørnevinger omkring en Rose.

Paa den smukke Egetræsramme, der omfatter Maleriet, er forneden skrevet tre Vers paa Tysk, saalydende:

Diss ist der tapfre Mann, der Glorup Hat gebauet,
der dieses Gottes — Haus, dash manscher fremden schauet.
Da manscher Seuftzer geht von Grund hat aufgeführt.

Ein Mann, den vahre fürcht des Herren hat geziert,
Ess veis die Norder — Vest von seinem thun zu sagen,
Der abgeseelte leib Hat — Ruh in Kopenhagen.

Der Geist für Gottes Stuhl, dess Nahmens Ruhm und Lohn,
fleucht hoch mit Falcken auf leucht vie ein Rosenkron.

F. Frid. Brand.

Oversat paa Dansk vil det lyde saaledes:

Dette er den tapre Mand, som har bygget Glorup
og fra Grunden opført dette Guds Hus,
som skues af mange Fremmede,
og hvorfra mange Sukke hæve sig op.

En Mand, prydet med den sande Gudsfrygt,
og om hvis Bedrifter hele Norden kan fortælle.
Hans afsjælede Legeme hviler i København.

Aanden er for Guds Stol, dens Navns Berømmelse
og Løn flyver højt op med Falken
og lyser som en Rosenkrone.

Under sit Billede har Kr. Valkendorf ophængt en
Tavle af Alabast indfattet i en Ramme. Indskriften,
der bestaar af ophøjede Bogstaver, og som er omkredset
af zirlige Snirkler, lyder saaledes:

1599

— J — E — S — U — S —

Jeg hafver opbyggit Glorup oc Kircken af nye. Jeg
hafver bekommit aldt Svinning Sogen under Glorup
Herskaf. Jeg hafver ladet opsette alle Steengierder
om Glorups Fang. Af alt dette roser jeg mig inthit;
Men tacker Gud; Men jeg gleder mig i Gud, at jeg
hafver regerit mine Tienere i Fred, med Sactmodighed
oc Kierlighed. Gud skee Loff.

Christoffer Valckendorf

— D — R — H —

De tre Bogstaver under hans Navn betyder: Dan-
marks Riges Hovmester. Til Venstre for hans Navn
er Valkendorfs Vaaben; til Højre læses følgende latinske
Ord: Date Cesari Qve sunt Cesaris (o: Giv Kejseren
hvad Kejserens er).

I samme Væg, men nærmere ved Koret, er indmuret en Sten, der er omgivet af en løs Ramme, saa at det ved første Øjekast ser ud, som om det var et Maleri. Stenen har en latinsk Indskrift, hvorefter en Del er udvisket; men man er dog i Stand til at tyde saa meget, at man véd, at den er sat til Minde om en Præst, Pastor Johannes Laurentius, der har været ansat ved Svindinge Kirke (den samme, hvis Gravsten ligger i Taarnhvælvingen under Orgelet). Indskriften fortæller, at han er født paa Als, undervist i Odense, England, Holland, Frankrig, Tyskland og Rom, hvorefter han udbryder: „I Christo har jeg levet, og gid jeg altid maa leve salig i ham“. Nederst paa Stenen staar: Obiit in domino XVIFEB.—MDCLVIII 3: Han døde salig i Herren den 16. Februar 1658).

Prædikestolen er anbragt ved den sydlige Væg, nedenfor Koret, med Opgang fra dette. Den er af rødflammet, gullandsk Marmor; men den er malet med en graa Farve, saa at det snarest ser ud, som om den var af Sandsten. Den er firkantet og snæver. Paa den ene Side staar: „Herre lad dit Ord vere et Lius for mine Fødder“. Paa den anden Side staar: „Da Pacem Domine in Diebus nostris“ (3: Giv Fred Herre i vore Dage). I Hjørnet til Højre foroven er malet Valkendorfs, Gøyes, Brockenhus og Skrams Vaaben.

Himlen over Prædikestolen har en latinsk Indskrift, der lyder saaledes: „Utinam Dirigantes Viæ Meæ ad Custodiendas Justificationes Tuas. Pslm. CXIX 5.“, der i Oversættelse vil hedde: „Gid mine Veje maa styres til at bevare Dine Retfærdigheder, 3: styres ad den Vej, ad hvilken Gud fører os til Retfærdiggørelse, Salme 119.5“.

Over Himlen er i Hjørnerne anbragt tre Figurer, der bærer henholdsvis et Kors, et Anker og et Hjærte. Under Himlen, der har en Del Guldstjærner i blaa Grund, svæver en forgyldt Due.

I Væggen nedenfor Prædikestolen er indsat en firkantet **Sten**, hvor der er udhugget en Krans, og i denne Krans staar følgende latinske Indskrift:

Ossa Piorum
 Hoc Fornice clausa
 ne violes aut. Projicias
 Deo Vindice
 quis quis es cogitato
 Fridericus Brandes
 Antecessoribus gratus
 Ab posteris id. exegit Pietate interprete
 et ut scias
 Deo Vindice.

Oversat paa Dansk:

„Hvem Du end er, saa betænk, at Du ikke krænker eller spreder de frommes Ben, som ere indesluttede i denne Gravhvælving, da Gud er Hævneren.

Frederik Brandt, taknemmelig mod sine For-gængere, har paalagt sine Efterkommere det, idet Kærligheden var Tolk, og, for at Du kan vide det: Gud er Hævneren“.

Koret har samme Bredde som Kirkeskibet, men ligger et Trin højere end dette; dets Dybde er 26 Fod. Der findes under hele Koret et stort Gravkammer med stærke murede Hvælvinger af samme Form som Hvælvingerne i Kirken, og her fandtes en Mængde større og mindre Ligkister. Nedgangen til dette Gravkammer

var i Gangen lige nedenfor Koret, hvor et Par Lemme dækkede over den. Nu er imidlertid Døren til Hvælvingerne muret til, og Nedgangen er fyldt, efter at en Del af Kisterne var taget op og nedsænkede paa Kirkegaarden. Gulvet i Koret har tidligere været dækket med store Ligstene, men bestaar nu af Fliser (ligesom Kirkens Midtgang) med Undtagelse af Pladsen foran Alteret indenfor Knæfaldet, hvor der er Bræddegulv og Tæppe.

Til Venstre i Koret staar Døbefonten, der er af Sandsten, med et gammelt Messingbækken, i hvis Bund er fremstillet Daaben med Aanden svævende i Dueskikkelse ovenover.

Ved højre Side i Koret, ved Opgangen til Prædikestolen, er Degnestolen, der dog sjælden benyttes, da Kirkesangeren tillige er Organist. Begge Sidestykkerne i Degnestolen har oprindelig staaet foran tvende Stolestader i Kirkeskibet; Frisernes Vaaben, de de tre Egern, er udskaaret i dem.

Selve **Alteret**, hvorpaa der staar to gamle, svære Lysestager af Messing, er af Granit. Paa dets Forside er i Stenen udhugget følgende Ord med ophøjede, forgyldte Bogstaver:

„Opløfter Ethers Hjarter till Herren oc søger
først Guds Rige oc hans Retferdighed, saa skal
alting gifves Ether 1578.

Christoffer Valkendorf“.

Til Venstre for denne Indskrift, ved Bedeskamlen, er udhugget Valkendorfernes Vaaben, og til Højre Frisernes Vaaben.

Paa Alterets tvende Sider findes ligeledes Skriftord udhuggede i Stenen; paa den nordlige Side staar:

„Psalme 51. En angerfuld Aand er det Offer, som Gud behager. Gud forsmaar icke ett sorgefuldt og angerfuldt Hierte“.

Paa den sydlige Side staar:

„Hos. VI: Jeg haaffver Lyst til Miskundhed oc icke til Offer, oc til at kiende Gud, oc icke til Brendoffer“.

Altertavlen, der er malet af Dahl, og som blev opstillet 1853, er en Copi af Correggios: „Den hellige Nat“, der findes i Dresden. Man ser Bethlehems Stald med det nyfødte Jesusbarn, hvorfra der udgaar en Lysglans, der blænder saavel de tilstedeværende Kvinder, som Hyrderne, der efter Engelens Anvisning er gaaet ind i Stalden og der fundet „et Barn svøbt, liggende i en Krybbe“. Den store Hyrdehund og Josef med Æslet ses kun dunkelt; i Baggrunden skimter man Bethlehems Marker, og foroven ses legende og jublende Engle. I den store forgyldte Ramme, der foroven ender i et Kors ses, Julestjernen i blaa Grund. Under Billedet staar: „Eder er i Dag en Frelser født, som er den Herre Christus i Davids Stad“.

Alterkarrene. Kalk og Disk er af Sølv, der er forgyldt; sidstnævnte har paa sin Underflade Bogstaverne H. V. og A. BH., og disse ere Forbogstaverne paa deres Navne, der have skænket Alterkarrene til Kirken, nemlig Henning Valkendorf og Anna Brockenhus. Paa Disken er endvidere indskrevet et Kors i en Cirkel, og ved den modstaaende Rand findes i en anden Cirkel Bogstaverne J. H. S. (Jesus hominum Salvator æ: Jesus Menneskenes Frelser), og udenom Cirkelen er indgravet Ordene: „Gud er min Trøst“. Disse Ord er rimeligvis Henning Valkendorfs Valgsprog; thi paa Foden af Alter-

kalken træffe vi de samme Ords Forbogstaver, nemlig G. E. M. T., der staa mellem de andre kendte Bogstaver: J. H. S. (se ovenfor) og H. V. — A B H og under disse sidste er indgravet Valkendorfs og Brockenhus' Vaaben samt Aarstallet 1647. Kalkens Fod er sekskantet, og hver af de seks Sider ender forneden i en Bue. Langs denne seksbuede Rand læses følgende Ord: „Jesu Christi Blod rensar och thor mig af alle mine Synder“.

Brødæskan er ogsaa af Sølv og indvendig forgyldt. Den er ottekantet, og paa hver af de otte Sider er indgravet forskellige Figurer og bibelske Billeder, nemlig: St. Marcus — Jesu Fødsel — St. Lucas — Lidelsen i Getsemane — St. Johannes — Jesu Korsfæstelse — St. Mathæus — Jesu Opstandelse. Paa Laaget er indgravet et større Billede, der forestiller Jesus, som spiser Paaskelammet med sine Apostle og indstifter Nadveren. Omkring dette Billede er indgravet følgende Ord: „Vor Here Jhesus Christus i den Nat, der hand blef forraad toeg hand Brødet, tackede og sagde: Tager“.

Paa Laagets Underside er Valkendorfs og Brockenhus' Vaaben særdeles smukt indgravet; over dette er det tidligere omtalte Monogram, Bogstaverne H. V. og A B H samt Aarstallet 1626.

Kirken har intet Sakristi, men dette maa erstattes ved et lille Rum bagved den store Altertavle.

Valkendorfs Sten. I Korets nordlige Væg er indmuret en Sten, 13 Fod høj og 7 Fod bred, og i den er udhugget Billedet af tre Riddersmænd i overmenneskelig Størrelse og i fuld Rustning. Kirkens

Bygherre Kristoffer Valkendorf har ladet den sætte til Minde om sig selv og sine tvende Brødre Jakob og Axel (eller Absalon). Deres Navne ere indhuggede ovenover Billederne. Denne Sten har i Følge Jak. Madsens Visitatsbog oprindelig været indmuret i den sydlige Væg i Koret, medens Kr. Valkendorfs Forældres Gravsten, der nu findes i den nordlige Væg under Orgelet, da havde sin Plads i Korets Nordside, hvor Valkendorfs Sten nu findes.

Under de tre Brødres Billeder læses følgende latinske Indskrift:

„Christoferus Valkendorf, dn. de Glorup, quum hoc sibi destinasset monumentum non tam mortalitatis, quam immortalis fraternitatis, plus censeri avebat memor. Quocirca duorum sibi longe cariss. fratrum effigies suæ adjungere satagebat non obstante sepultura cujusque delectu proprio.

Absalon enim, ut erat miles egregie animosus, ex acerrimo conflictu falkenbergensi, gloriosum sed lætale reportans vulnus, Roskildæ, quod petiit exuvias deposuit Anno Christi MDLXV.

Jacobus vero, ut erat otii litterarii sectator felix et industrius, triennium ab hujus orto, placide inter amicorum amplexus expirans, hic, ex voto requiescib.

At monumenti autor superstes, ut convivere, ita et commori quasi una videri gaudebat, cum iis, quibus ex divino pariter et Materno præscripto erat junctissimus. — O vim amoris fraterni sacram, quam nec loci, nec temporis compescuit Horizon. Ecce quam bonum, quam jucundum, habitare fratres in Unum,

Amica in terris dum licet consuetudine, æterna in Coelis cum Deo necessitudine“.)*

Oversat paa Dansk vil det hedde saaledes:

„Da Christoffer Valkendorf, Herre til Glorup, havde bestemt dette Mindesmærke til sig selv, ønskede han ikke derved at ihukomme Dødeligheden, som han ønskede fromt at erindre den udødelige Broderkærlighed. Derfor sørgede han for med sit eget Billede at forene Billederne af de to ham meget kære Brødre, idet hver enkelt Begravelse efter eget Valg ikke afholdt ham derfra.

Thi Absalon, som var en udmærket modig Soldat, hjembragte fra det heftige Slag ved Falkenberg et hæderligt men dødeligt Saar og lagde Aar 1565 sine Ben i Roskilde, som han ønskede.

Men Jakob, der var en lykkelig og flittig Dyrker af Videnskaberne, udaandede blidt i sine Venners Arme tre Aar efter denne Kirkes Opførelse og hviler her efter eget Ønske.

Men ligesom den overlevende Ophavsmand til dette Mindesmærke glædede sig over at leve sammen med sine Brødre — saaledes glæder han sig ogsaa ved

*) Det berømte Værk Marmara Danica's Afskrift af denne latinske Inskription er ikke aldeles nøjagtig. I første Linie mangler Ordene: „dn. de Glorup“, og henimod Slutningen mangler ligeledes i hin Afskrift Ordene: „Amica“ og „æterna“. Af Fejlskrift har Marmara Dan. „librarii“ istedenfor „litterarii“, „biennium“ istedenfor „triennium“, og „exito“ istedenfor „orto“. — Ifølge Marmara Dan. skal der endnu have været en latinsk Indskrift i Kirken saalydende: „In thuribulo papistico adhuc idem superstiti vulgo. Ildpotte“; men denne Indskrift kan ikke findes nogensteds.

at skues som og at dø sammen med dem, med hvem han var nøje forenet lige saa meget ved Guds som ved sin Moders Forskrift.

O Broderkærlighedens hellige Magt, som hverken Grænse i Rum eller i Tid har indskrænket! Se, hvor godt og behageligt det er, at Brødre bo tilsammen i venligt Samliv her paa Jorden, saa længe det er tilladt; i evig, nøje Forening i Himmelen sammen med Gud“.

Paa Stenens øverste Del er over Jakobs Billede udhugget Valkendorfernes og Passous Vaaben, og over Axels Billede Frisernes og Krukovs Vaaben (en Halvmaane). Imellem disse Vaaben er udhugget et Billede i Stenen, der forestiller Jesus, der kommer i Skyerne ved Verdens Ende; Jorden staar i Flamme og de Døde staar op af Graven. Paa højre Side af Stenen er udhugget seks forskellige Adelsvaaben, nemlig: 'Tinhus' (en springende Hjort), Barsebek (en Fisk), Venstermand, Hviderne (en Stjerne), Bille og Rud, og paa venstre Side ligeledes seks Vaaben, nemlig øverst oppe Ulfeldt, dernæst Grubbe, Gøye, Bille og Lunge (skal være Godov), medens det sidste (tre Taarne) er ubekendt. Disse forskellige Vaaben betegne de adelige Familier, hvormed Valkendorferne have været beslægtede, hvilket vil fremgaa af følgende Stamtavler:*)

Henning Valkendorf, g. m. Inger Gøye.	Palle Ulfeldt, g. m. Regitze Godov.	Jens Passou, N. N.	Grubbe, N. N.	Bille, N. N.
--	--	-----------------------	------------------	-----------------

Axel Valkendorf, g. m. Margrete Ulfeldt. Anders Jensen Passou, g. m. Grubbe.		
Henning Valkendorf,	gift med	Anna Passou.
Henning Valkendorf, gift med Sidsel Friis.		

*) Velvillig meddelt af Hr. Archivsekretær Thiset.

N. N.	N. N.	N. N.	N. N.	N. N.	N. N.	N. N.
<u>Jørg. Friis, g. m. Venstermand.</u>	<u>Tinhus.</u>	<u>Bille.</u>	<u>Krunkov.</u>	<u>Hvide.</u>	<u>Barsebek.</u>	<u>Rud.</u>
N. N. Friis, g. m.	N. N. Tinhus.	Johan Krunkov g. m.	Anna Barsebek.			
Jørgen Friis,	gift med	Margrete Krunkov.				
Sidsel Friis, gift med Henning Valkendorf.						
Jakob, Axel og Kristoffer Valkendorf.						

I Korets østlige Hjørner ere tvende Varmeapparater indmurede.

Paa Korets sydlige Væg hænger en Marmortavle, der har følgende Indskrift:

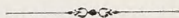
„Aar 1853 e. C. lod Adam Gotlob, Greve af Moltke Hvittfeldt til Glorup det indvendige af denne Kirke aldeles forny, skænkede til samme et Orgel og en ny Altertavle.

Til taknemlig Erindring herom er denne Sten sat af Svindinge Menighed“.

Som denne Indskrift fortæller, er Orgelet, der er anbragt i Taarnhvælvningen i Kirkens Vestende, anskaffet til Kirken i Aaret 1853; det er bygget af Orgelbygger Gudme, og har syv Manualregistre samt tre Pedalregistre. Paa de forreste Orgelpiber hænger et Krucifix, omtrent i Legemsstørrelse. Paa Rækværket foran Orgelet er anbragt et stort i Træ udskaaret Vaaben med Krone over. Det er Moltke-Hvittfeldts og Razumovskys Vaaben. (Den gamle Grevinde, der døde 1892, var født Razumovsky).

Før 1853 var Kirkens Indre meget forskellig fra, hvad det nu er. Stolestaderne bestod af Egeplanker med en Lægte til Rygstød. Gulvet var store firkantede, gullandske Sandstensfliser med Undtagelse af den Del af Gangen og Koret, hvor de gamle Ligsten laa. I Koret fandtes dengang foruden den gamle Altertavle en gammel Døbefont af tilhugget Granit; men den blev solgt ved Auktion, og findes nu i Musæet i Odense. Ved Korets nordlige Væg fandtes endvidere et stort Gravminde over den daværende Greves Moder; men dette Minde blev flyttet ud paa Kirkegaarden og staar nu paa det grevelige Gravsted tilligemed et andet meget smukt og stilfuldt Mindesmærke over den afdøde Adam Gotlob, Greve af Moltke-Hvittfeldt til Glorup.

I Taarnhvælvingen var der før 1853 et Pulpitur med Vinduer for ind mod Kirken, og disse vare indrettede til at skyde op og ned. Her stod i dette en Del elegante Stole; thi det var nemlig forbeholdt Kirkeejeren, Greven paa Glorup. Indgangen hertil var ad en stor Stentrappe, der ude fra Kirkegaarden førte gennem Muren lige Vest for Vaabenhuset, hvor der nu er indmuret et Vindue. Ved Kirkens Restavration 1853 fjærnedes alt det indvendige i Kirken med Undtagelse af Prædikestol og Alter.

Præsterne ved Svindinge Kirke.

Hans Madsen nævnes i Aaret 1745 som Kapellan, da Svindinge endnu var Annex til Ørbæk. Den første Sognepræst i Svindinge, efterat det er blevet et selvstændigt Pastorat, er:

1. *Jørgen Jespersen*, som blev kaldet hertil 1554 eller 55, efter først at have været Kapellan i Ørbæk i 1½ Aar. Han er født i Odense 1525; hans Fader var J. Lauritsen, som først var Bonde i Vester Aaby, siden Borger i Odense.

J. Jespersen, der var Student fra Odense, blev gift med Marine, som var født i Svindinge, og hun fødte ham 9 Børn, 4 Sønner og 5 Døtre. Af disse Sønner nævnes J. Jørgensen paa Auernakø, C. Jørgensen i Torkildstrup og C. Jørgensen i Espevantage. — Biskop Jak. Madsen var i Følge sin Visitatsbog i Svindinge Kirke den 30. August 1588 „oc fik Mad Middag met Prousten“.

Den 24de Marts 1589 holdt han Visitats og skriver herom følgende:

„Herr Jørgen Jespersøn, Othoniensis, Her Laurises Broder i Espe. Præst der i 36 Aar Anno 1591.

1½ Aar før Capellane i Ørbek. Cana barba. Dines vir, usuram exercet. (o: graat Skæg — rig Mand — driver Aager). — En god byget Gord oc skøn Affuel. — Marine, nata Svindinge. — 3 Døtre gifte: 1 haffuer Knud Aqraham, 1 Her. Mats i Synder Broby, 1 Her. Hans; 2 hieme; 3 Dreng i Othense Schole, 1 vdj. Nyborg. — Hand maa tacke Gud oc Christoffer Valkendorp; hand thiender hannem huer 20 Kerff aff Glorup Gord oc gør hannem andre store Velgerninger. Anno 1588 fik hand 11 Las Korn (Anno 89 10 Las) aff Gords Affuel; huer Offer Dag 1 Dr. aff hannem, 1 Dr. aff Jomfrue Anne, dog de ere icke tilstede; oc Degenen af huer 1 Mk. Haffuer halff Thienden oc Christoffer Halffdelen.

Diaconus, Anders Hanss. fød ved Othense.

Testimonium vterque bonum.

Suindinge var Annexa til Ørbek; er skild der fra 1554 aff Chr. III, oc Thienden at skiftis vdj 2 Parter: Halffdelen Præsten oc anden Halffdelen til Kirken.

Templum dedicerit Simonj & Judæ. Christoffer Valkendorp haffuer ladet Anno 1577 en Kerke, tagt med Tegel, aff Grund met Torn, tagt met Sten, oc et Spis mit paa Tornet, tagt met Kobber, opbyget. Kirken er 41 Trin lang oc bred 11. 6 skøne welske Huellinger. Alteret met 3 skøne blaa Stene oc Prædikestolen met blaa Stene ladet opbyge. Hans Foreldres Begravelses Sten staar i Norderside, hans egen oc hans Broders vdj Synderside i Koret indmuret. Ald Kerkegolfuet lagd met 4 kantet Gullands Stene. 1 gammel Crucifix Taffle inter latrones paa Alteret

(kommer 1 bedre). Giort alt paa Loffue. 3 Cloker. Cleder. Kirkegord clar; Muren muret. Ingen Træer.

Anno 1591, Martii 28, Palmarum; jeg prædiket der. Christoffer i Kirken. Hand oc Sognefolket claget, at Børnen bleff iche lest offuer, men meget vdluct mod Ko. Ma.s Ordinans oc Konge Breffue; 2, at Her. Jørgen iche læste Formanelse til Folcket ante Communionem. Her. Jørgen sagde iche ney her fore. Oc der paa begerede Christoffer en Dom; tog den vdi Berod. Anno 1591 Apr. 10 er Her. Jørgen i Øxendorp Kirke dømt fra sit Kald.

Merkelig Fald, tildragen i Gudme Herred.

Anno 1591 Apr. 10 Leffuerdag for Dnica Qvasimodo bleff Her. Jørgen Jespersen i Suindinge dømt fra Kallet aff mig oc Prousten, Her. Sone Hanss. i alle Herrits Præsters Neruerelse i Øxendorp Kirke, for hand haffde forglempt at læse offuer Børnen, naar de baris i Kirken, effter Ordinanz: christnet dem for Tenesten vdi 1 eller 2 Fadders Neruerelse oc iche teffue effter flere; oc iche giort thet mellem Epistelen oc Euang.; dog døbt dem i Naffn, Faders, S. oc Hel. Disligiste iche lest Formaningen til dem, som vilde anamme Sacramentet, aff Manualen“.

Jørgen Jespersen døde i Svendborg den 11te Oktober 1609.

2. Hans Efterfølger var *M. Simon*, der døde 1593.
3. *Bendix Hansen* er Præst her fra 1593 til 1645. Han var født i Odense og blev Student fra samme By. Han var gift med Johanne Movritsdatter fra Aarhus; hun døde den 25. Maj 1629, og de ligge begge begravne i Svindinge Kirke; deres Ligsten

ligger under Orgelet. Han døde den 6te August 1652. Biskop Jak. Madsen holdt Visitats i Svin-
dinge 1595 og 1598. Om den første af disse
Visitatser skriver han:

„Anno 1595, 16. Juli efter St. Knuds Dag visiteret
jeg Svinninge Kirke. Ommia salua. (o: Alt i Or-
den). Waar 9 Børn fød i Skørleffnet dette Aar.“

4. *M. Johan. Lavritzen* (Alsus) var derefter Præst
her fra 19. Novbr. 1645 indtil sin Død, d. 16. Febr.
1658. Han var født i Sønderborg og blev Student
fra Odense 1630; var Hører i Odense og rejste
derpaa udenlands. Han var en meget lærd Mand
og var navnlig stærk i de østerlandske Sprog.
Første Gang var han gift med Christine Christens-
datter Lyndesia (maaske fra N. Lyndelse); hun
døde 1656. Anden Gang var han gift med Johanne
Christensdatter.
5. *Frederik Brandt*, Præst her fra 21. April 1658 til
25. Juli 1676, da han ved Enkedronningens Ind-
flydelse blev forflyttet til Nykjøbing paa Falster.
Hans tvende første Hustruer Anna Larsdatter og
Elisabeth Rehefeldt bleve begge begravede i Svin-
dinge Kirke. Ligstenen over den førstnævnte tillige-
med hendes Farbroder, den tidligere Præst, ligger
under Orgelet og er tidligere omtalt. Fred. Brandt
har haft Lyst til at pryde Kirken med Mindestene
og Indskrifter; thi foruden den nævnte Ligsten har
han ladet male Billedet af sig selv og sine tre
Hustruer og Børn og ophængt det i Kirken, endv.
sat den tidligere omtalte Sten i den sydlige Væg
nedenfor Prædikestolen, ligesom det ogsaa er ham,

der har sat de tre tyske Vers under Valkendorfs Billede.

6. *Anders Madsen Lerche* fra 4de Oktober 1676 indtil sin Død 7de Marts 1689. Han var først Kapellan i Nyborg fra 25de September 1674. Han var gift med Ida Margrete Bremer, der var født i Holsten. Hun fødte ham tre Børn, af hvilke en Datter blev gift med en senere Præst i Svindinge (Berg). Lerche blev beskyldt for at have købt Kaldet.
7. *Anders Pedersen Zeuthen* af Ollerup fra 1689 til sin Død den 2. Februar 1707. Han var Student fra Odense 1680, Hører i København 1681; han nævnes som en trofast Mand. Hans Hustru, der døde en Maaned efter sin Mand, fødte ham 7 Børn.
8. *Jak. Johansen eller Hansen Berg*, der var Præst i Svindinge fra 1. Marts 1707 til sin Død den 15de Marts 1750, var født i Meklenborg den 23. Septbr. 1677. Faderen, J. Berg, blev siden Brygger i København, og her blev Sønnen Student i Aaret 1700. Han blev gift med Anna Andersdatter Lerche og havde med hende mindst 2 Sønner og 3 Døtre. Han var kyndig i Medicinen og havde et stort Bibliothek. Med Juul paa Taasinge fik han en fortrædelig Proces angaaende en Ost, fyldt med Juveler, som han skulde have lovet at forære denne for at han skulde give Sønnen et Kald. Processen tabtes ved Højesteret.

I Aaret 1719 blev Berg Provst for Gudme Herred. I hin Tid var Præstekonerne meget søgte som Gudmødre; saaledes har „Fru Proustinde“ Berg i Aaret 1742 baaret ikke mindre end 9 Børn til

Daaben i Svindinge Kirke, og i de følgende 3 Aar bar hun 15 Børn. — I Kirkebogen læses følgende:

„Mandagen den 23. Martij 1750 blif Velærværdige, Høylærde Hr. Jakobus Berg, Proust for Gudme Herred 31 Aar og Sogne Præst for denne Menighed paa 44de Aar begravet. Den salige Mands Alder var 72 Aar 7 Maaneder og 14 Dage“.

9. *Poul Sørensen Kierulf* af Køng, Præst i Svindinge fra 25. April 1750 til sin Død 1781, er født 31te Januar 1717 og blev Student fra Roskilde 1735. Han var gift med Karen Friis Hansdatter Fabricius af Rudkøbing, og hun fødte ham 11 Børn. Svindinge Kirkebog oplyser nemlig, at

Aar 1751, Onsdagen den 22. Decbr. var Pastor Kierulfs Barn i Kirke, som tilforn var hjemmedøbt, kaldet Hans Severin, baaret af Velærværdige Hr. Schurmanns Kæreste i Frørup.

1752, 22. Decbr. havde han atter en Søn til Daaben, kaldet Søren, baaret af Dydædle Jomfru Marthe Schurmann, Frørup, og af Faddere nævnes tre Præster: Poul Landt fra Hesselager, Holck fra Gudme og Schurmann fra Frørup.

1754, 15. Febr. blev Kierulfs Datter Maren Achthon baaret til Daaben af Mad. Schurmann fra Frørup.

1755, 10. Oktober, blev Præstens Datter Sophia Amalia baaret til Daaben af Hendes Høy-Grevelige Naade. Grevinde Wedel paa Glorup. Faddere: Hans Høy-Grevelige Naade, Grev Wedel, Kaptein-Lieutenant Roode og Provst Hr. Hans Fabricius fra Rudkøbing.

(Dette Barn døde $\frac{1}{2}$ 1756).

1757, Onsdagen den 30. Marts, blev Præstens Søn døbt, kaldet Frederik Christian Otto.

1758, Tirsdagen den 5. Septbr., blev Hr. Poul Kierulfs Barn døbt, kaldet Margrete Sophia, baaret af Velædle og Velbyrdige Fru Cancelliraadinde Riegelsen fra Glorup.

1760, Mandagen den 8. Septbr., blev Hr. Kierulfs Barn døbt, kaldet Poul. Af Fadderne nævnes Præsterne Schurmann fra Frørup og Stoeht fra Gudbjærg.

1762, Mandagen den 15. Martij, blev Poul Kierulfs Barn, Birgitta Maria, baaret til Daaben af Velædle Provstinde Tack fra Langaa. Fadderne var Hr. Cancelliraad Riegelsen paa Glorup samt Præsterne Schurmann i Frørup, Landt i Hesselager og Winther i Ørebeck.

1763, Fredagen den 2. Decbr., blev Præstens Datter, kaldet Else Cathrine, baaret til Daaben af Velædle og Velbyrdige Fru Cancelliraadinde Engelsted paa Rørbech. (Denne Datter døde i Novbr. 1779).

1765, Fredagen den 14. Juny, blev Præstens Søn, Christian, døbt (han døde i November 1779, 14 Aar, 22 Uger 2 Dage gammel).

1767, Onsdagen den 7. Januar, blev Daaben konfirmeret over Præsten, Hr. Kierulfs Søn, som tilforn var hjemmedøbt og kaldet Peder Diderich. Blandt Fadderne nævnes Pastor Schurmann i Frørup og Forvalter Bredal i Glorup.

Anno 1781, Onsdagen den 10. Januar blev Velædle, Velærværdige og Højlærde Hr. Poul Kierulf, paa 8de Aar Proust i Gudme Herred og 30 Aar 6 Maaneder Sogne Præst for denne Guds Menighed, begravet“.

10. *Martin Anthon Helm*, Præst i Svindinge fra 1ste Februar 1781 til sin Død 14. April 1817, er født 1749 i Skjerstad i Nordlandene, hvor hans Fader,

Vincent Mortensen Helm, var Vicepastor; hans Moder hed Birgitte Cathrine Friis. Helm blev Student fra Bergen 1769; blev gift den 16. Marts 1781 med Vilhelmine Kirstine Eller, som var født 9. Decbr. 1753, og som var en Datter af Kommandør-kaptajn Hans Henrik Eller og Hustru Anna Maria Regelsen. De havde 6 Sønner og 3 Døtre, nemlig:

1. Adam Gotlob, døbt den 27. December 1781 af Provst Wamberg.
2. Sophia Hedevig, d. den 18. Dec. 1782 af Provst Wamberg, baaret af Provstinde Wamberg. Af Faddere nævnes Pastor Krebs i Gislev og Pastor Conrad i Langaa.
3. Catharina Hendricka, d. 5. Maj 1784.
4. Vincent, d. Onsdagen den 27. July 1786 (han blev den 28. April 1821 gift med Anna Hedevig Graff, Datter af Kromand Frid. Graff i Svindinge).
5. Hans Bredal, d. den 10. July 1787. Faddere: Schurmann i Frørup og Conrad i Langaa.
6. Wendrich Gerner blev d. Tirsdagen den 9de Dec. 1788.
7. Mariane, d. Onsdagen den 21. April 1790 (hun døde $\frac{4}{2}$ 1803).
8. Otto Christian, d. Lørdagen den 26. Maj 1791.
9. Gebhard, d. den 26. Nov. 1792. Faddere: Hr. Colding fra Ørbæk, Windinge fra Hesselager samt Skovrider Blangstrup. (Gebhard Helm blev senere Præst i Langaa—Øxendrup).

I Kirkebogen staar følgende Anmærkning:

„Martin Anthon Helm var i næsten 36 Aar denne Menigheds nidkære Lærer — tro Forbeder — hjertelig hengivne og redelige Ven“.

11. *Henrik Anton Brolund* af Hørup blev Præst i Svindinge den 25. Juni 1817. Han er født d. 31. Oktbr. 1784 og blev Student i Aaret 1801. Hans Fader var Taxateur og Contr. Henrik Brolund, og Moderen hed Amalie Egeberg. Den 17. Septbr. 1810 blev han gift med Frederikke Martine Behmann, der var født i Christiania den 29. April 1783, og som døde den 29. April 1868. De havde 5 Døtre, nemlig:

1. Betty Amalie Brolund, døbt 3. Septbr 1812.
2. Ida Johanne Brolund, født 2. Januar 1818, gift d. 17. Septbr. 1850 med Carl Emil Schultz, Forpagter paa Brænderupgaard.
3. Martine Christiane Brolund, født 11. Novbr. 1820, død ugift den 3. Juli 1887.
4. Marie Sophia Friderikke Brolund, født 30. August 1822, gift 24. Novbr. 1848 med Købmd. Frederik Ludvig Thybo i Kerteminde (død).
5. Caroline Agnese Brolund, født 28. Marts 1825 (død).

Pastor Brolund døde pludselig af et Nerveslag den 18. Marts 1848 og ligger begravet paa Svindinge Kirkegaard, ved Kirkens østlige Gavl.

12. *Frederik Ferdinand Biering*, der blev Præst her den 21. April 1848, var født den 21 Juni 1813 i Taarebæk paa Falster. Hans Fader var Propr. Frederik Chr. Biering af Aastrup, som senere blev Møller i Næstved og derefter Inspektør ved Sorø Amts Syge- og Fattighus; han døde i Svindinge den 21. Oktbr. 1864, 88½ Aar gammel.

Hans Moder hed Marie Kock af Horbeløv. Han blev Student fra Roskilde i Aaret 1832.

Biering blev gift første Gang den 26. Septbr. 1845 med Anna Serine Bertine Beck, der var født d. 24. Septbr. 1812, og som døde den 9. Oktbr. 1858. Hun var en Datter af Købmand Niels Beck i Slagelse og Hustru Ingeborg Christine Hansen, og hun fødte ham 7 Børn, 4 Sønner og 3 Døtre, nemlig:

1. Hans Harald Leon Wladimir Biering, født 26. Januar, 1846 Sognepræst paa Baagø ved Stubbekøbing.
2. Ingeborg Marie Jørgensen, f. 25. Februar 1848, gift med Herredsfoged Jørgensen i Odense.
3. Frederik Ferdinand Biering, f. 22. Oktober 1849, Læge i København.
4. Elisa Fogh, f. 10. Marts 1853, Enke efter Amtsforvalter Fogh i Holstebro.
5. Johan Richard Krogness Biering, f. 18. April 1854, Landmand i Amerika.
6. Henriette Nathalie Biering, f. 25. Oktober 1855, Almuelærerinde i Svendborg.
7. Adam Gotlob Biering, f. 16. November 1858, „Bohrunteenchmür“ ved Naftakilderne i Baku i asiatisk Rusland.

Anden Gang blev Biering gift den 12. Dec. 1860 med Hansine Marie Karoline Clausen, Datter af Proprietær Clausen paa Brudagergaard. Hun fødte ham 8 Børn, 5 Sønner og 3 Døtre, nemlig:

1. Johannes Marius Biering, f. 25. Januar 1864. (aandssvag).
2. Marie Magdalene Prip, f. 5. Oktober 1865, gift med Bogholder Prip i Odense.

3. Anna Hansine Biering, f. $\frac{8}{6}$ 67, død $\frac{2}{11}$ 69 af Strubehoste.
4. Andreas Mathias Biering, f. $\frac{1}{5}$ 68, død $\frac{2}{6}$ 74.
5. Ida Biering, f. $\frac{1}{9}$ 69, Lærerinde ved Frk. Holst's Realskole i Svendborg.
6. Thorvald Biering, f. $\frac{1}{12}$ 70, stud. theol.
7. Hans Carl Biering, f. $\frac{1}{8}$ 72, Landmand i Amerika.
8. Erik Andreas Mathias Biering, f. $\frac{2}{12}$ 76, Handelslærling i Svendborg.

Pastor Biering døde af Skarlagensfeber den 31te Dec. 1879 og blev begravet paa Svindinge Kirkegaard, hvor Menigheden satte en Mindesten paa hans Grav.

13. *Malte Jakob Peder Neergaard Engelsted* er født $\frac{2}{12}$ 1825, blev Student fra Aarhus 1841 med 1ste Karakter; theol. Kandidat i Foraaret 1847 (1. Kar.); var Adjunkt i Herlufsholm i ca. 10 Aar indtil 1861, da han blev Sognepræst i Vilsted og Vindblæs i Jylland. I 1870 blev han forflyttet til Skibby paa Sjælland, og i 1880 til Svindinge, hvor han døde den 26. Oktober 1890 og blev begravet paa Svindinge Kirkegaard.

Han var gift med Wilhelmine Adolfine, f. Klingberg, der overlever ham. I deres Ægteskab havde de følgende Børn:

1. Ulrikke Elisabeth Engelsted, født $\frac{2}{2}$ 1865, gift den $\frac{2}{2}$ 1889 med Joh. Kr. Schack-Jerichau, København.
2. Anna Engelsted, født $\frac{2}{3}$ 1867, gift den $\frac{1}{1}$ 88 med Forpagter Valdemar Ollendorf, Marienhøj.
3. Otto Engelsted, født $\frac{8}{7}$ 71, død $\frac{2}{1}$ 1890.
4. Ingeborg Engelsted, født 28. Nov. 1874.
14. *Jens Carl Christian Skou* er f. i København den 31. December 1831; blev dimitteret fra Borger-

dydskolen paa Christianshavn i Aaret 1849; blev Kandidat 1855, gift 1858 med Laura Brigitte Vilhelmine Dahlenborg. Indtil 1863 var han Lærer ved Borgerdydskolen paa Christianshavn og Døtreskolen af 1791. I Aaret 1863 blev han ord. Catechet og Førstelærer ved Borgerskolen i Skanderborg; i 1870 Sognepræst til Skanderborg, Skanderup og Stilling. 1875 blev han udnævnt til Provst for Hjelmlev—Gjern Herreder; 1884 til Sognepræst i Horsens, hvorfra han 1891 blev kaldet som Sognepræst til Svindinge.

Under 29. Januar 1878 udnævntes han til Ridder af Dbr.

Degne i Svindinge.

1. Som allerede nævnt var *Anders Hansen* den første Degn ved Svindinge Kirke. Han er født ved Odense, og Biskop Jak. Madsen udtaler (1589), at hans Vidnesbyrd vare gode.

Derefter er Rækken afbrudt. Navnene paa Degnene i de følgende 100 Aar kendes ikke, men det er rimeligt, at der i den Tid ikke var fast ansatte Degne i Svindinge, men kun Løbedegne fra Nyborg Skole.

2. *Anders Jensen* var Degn i Svindinge omtrent 1690, da han til Biskoppen i Odense indberettede sit Embedes Indtægter. Efter ham kom

3. *Alexander Zeüthen*, født den ¹⁶/₉ 1667, Søn af Sognepræsten til Ollerup—Kirkeby Hr. Peder Jensen Zeüthen og Maren Andersdatter Arreboe. Han gik først i Skole i Hjemmet tilligemed en Broder; derpaa kom han i Latinskole, og derfra 1682 i den danske Regne- og Skriveskole paa Ærø. 1665 kom han til Sandholt som Tjener hos Hr. Korfits Trolles Ridefoged, Zakarias Bossen. To Aar senere kom han 1687 i Raadmand Niels Gorms Krambod i Odense; men da han ikke havde Lyst til Handelen, blev han 1688 Tjener hos Generalløjtnant v. Løvenhjelm paa Vejrup, hvor han

var til 1693, da Biskop Thomas Kingo paa Generalens Forbøn befordrede ham til Sognedegn for Kølstrup — Agedrup, hvorfra han 1696 blev forflyttet til Svindinge, hvor hans Broder Anders Zeüthen var Præst. Samme Aar, den 24. Juli, blev han gift med Generalindens Fadeburspige paa Glorup. I Aaret 1732 fratraadte han sit Embede paa Grund af Alderdom og Svagelighed. Hans Datter Margrete blev gift 1729 med Hr. Jørgen Lang til S. Højrup - Gjestelev.

4. *Hans Hansen Steenstrup*, født 1703, Student, blev den $\frac{1}{5}$ 1732 kaldet som Sognedegn til Svindinge af Kr. Ludvig v. Plessen til Fusinge og Glorup. Sit Kollats fik han $\frac{2}{5}$ 1732. Han var gift med Cathrine Wissing, en Datter af Søren Wissing, der døde i Svindinge den 28. Dec. 1743, 77 Aar gl.

„Den 8. Juni blef Degnens Hans Stenstrups Barn d., kaldet Marie Elisabeth, baaret af ædle og Frue Proustinden. Faddere: Michael Haastrup, Degn i Gislef. Skolemester Conrad Drud her i Byen og Fru Proustindens Syster Jomfru Johanne Florentine Synderborg“. I Kirkebogen læses endv.:

„Den 1ste Maj 1783 begravet hæderlig og Velærde Hans Steenstrup, Sognedegn i Svindinge Menighed; en bekendt, brav, dygtig og retsindig Mand, prydet af Gud med Ærens Krone — graa Haar — i sit Ægteskabs 50de, i sit Embeds 52de og i sit Alders 80de Aar“.

Man fortæller om den gamle Steenstrup, at han i sine sidste Aar jævnlig gik og nynnede paa disse Strofer:

„Naar det med mig mod Graven lakker
da rejser Hjorten sine Takker“.

Han vidste nemlig, hvem der skulde være hans Eftermand i Embedet.

5. Han hed *Niels Nyekirke Hjorth*. Denne, der var f. 1739, var Student, og var først Skolelærer i Øksendrup, men blev kaldet den 31. Maj 1783 til Degne-Embedet i Svindinge af Grev Moltke. Han fik Kollats 5. Juni 1783 og var Degn i Svindinge indtil 1811. Han døde i Svindinge den 21. Septbr. 1815; hans Hustru Agnete, f. Tange, døde sammesteds den 23. Marts 1824, 73 Aar gl.

Samtidig med disse Degne var her dengang Skoleholdere i Svindinge. Saaledes nævnes Skoleholderen *Conrad Drud*, der var født 1707; han blev Skoleholder her i Aaret 1739 og døde 1790 „udi i sit Tjenestes 51de Aar og i sit Alders 83de Aar“. Hans Hustru Charlotte Drud var død Aaret før, 75 Aar gl. — Efter ham kom Skoleholderen *Peder Drud*, der døde den 3. April 1796, 37 Aar gl. Dennes Efterfølger, Skoleholder *Lars Terkelsen*, døde i Svindinge den 25. Nov. 1798, 47 Aar gl. I Aaret 1806 nævnes en Skoleholder Hans Nielsen i Lamdrup.

6. Hjorths Efterfølger *Broderus Clausen* kom i Aaret 1799 til Svindinge som Skolelærer. Han var født 1770 og dim. fra Odense Latinskole 1791. Hans Moder, Mad. Hansen, Degneenke fra Søndersø Degnekald, boede hos ham og døde den 9. Aug. 1805, her i Svindinge, 79 Aar gl. I Aaret 1811 blev Clausen, der var stud. theol., tillige Kirkesanger. Hans første Hustru Maren Dortha, f. Thorenfeld, døde 17. Dec. 1817, 42 Aar gl. Hun var en Datter af Landmaaler, forhen Sognedegn for Gudme—Brudager Menigheder, Salomon Thorenfeldt og Hustru Edel Margrete, f. Møller, der henlevede sin Enkestand i Svindinge Skole og „døde efter flere Aars tunge og haarde Lidelser, under kristeligt

Taalmod, Hengivenhed i Gud og inderlig Længsel efter det bedre“.

I Aaret 1820 holdt Clausen Bryllup i Svindinge Kirke med Ulrikke Eleonora Kølsner. — Han døde den 15de Juli 1844, og i Kirkebogen læses følgende Anmærkning:

Den Afdøde var Embedsmand her i Svindinge i 45 Aar fra 1799 til 1844 incl. Fra 1799 til 1811 var han Skolelærer, og fra 1811 til 1844 tillige Kirkesanger. Han bestyrede Embedet selv i 43 Aar med Nidkærlighed og Troskab. Døde af Afkræftelse formedelst Alderdom.

7. *Christian Nikolaj Andersen*, Dbrmd., er f. den 1. Febr. 1788. Han var først ansat i Herringe fra $\frac{2}{4}^5$ 1814 til $\frac{1}{1}$ 1830; derefter i Ellerup fra $\frac{1}{1}$ 1830 til $\frac{2}{3}^0$ 1844, da han blev forflyttet til Svindinge, hvor han døde af Alderdomsvaghed d. 31. Aug. 1862. Han anlagde en Del af Skolens Have som et Danmarkskort, og havde i det hele megen Interesse for Havevæsenet.

8. *Emil H. J. Koch* blev kaldet hertil den 26. Nov. 1862. Han var f. den 17. Maj 1831 og dim. fra Jonstrup 1854 med Udmærkelse. Han var først ansat i Bred, Vissingbjærg Sogn. Han døde i Svindinge d. 4. Juni 1887.

9. *Andreas Poulsen* er f. d. 8. Nov. 1849, dim. fra Skaarup 1872. 1873 blev han ansat som Organist og Andenlærer i Skrøbeløv paa Langeland, 1877 som Lærer, Kirkesanger og Organist i Hejninge ved Slagelse, hvorfra han senere forflyttedes til Allerslev ved Præstø.

1887 blev han kaldet som Lærer, Kirkesanger og Organist i Svindinge.

Ejerne af Svindinge Kirke.

Svindinge Kirke har altid hørt under Glorup, og naar vi derfor ville nævne dem, der i Tidernes Løb have ejet denne Kirke, vil det være det samme som at nævne dem, der efter hverandre have været i Besiddelse af Herregaarden Glorup. I Dronning Margretes Tid (Aar 1390) nævnes Glorup som Herresæde, og Familien Valkendorf hører til de ældste Besiddere. I Aaret 1498 fik saaledes Niels Valkendorf af Kong Hans „Laasebrev“ paa Glorup med underliggende Gods. Som tidligere omtalt byggede *Kristoffer Valkendorf* den nuværende Kirke i Svindinge, ligesom han opbyggede Glorup som en anselig Herreborg med 4 Taarne paa den Plads, hvor den nu ligger; tidligere laa den mere østlig, paa den anden Side af den lille Sø. Kirkens første Ejer er altsaa

Kristoffer Valkendorf.

Han var en Søn af Henning Valkendorf og Sidsel Friis; men hans Fødselsdag og -Aar er ukendt. Han var i sin Ungdom et muntert Hoved, blev dog ikke sat til Studeringerne, men var godt med i alle adelige Idrætter. Hans første Stilling ved Hove var, at han

blev ansat som Hofjunker hos Chr. III, der satte megen Pris paa ham.

I Aaret 1556 blev han *Lehnsherre i Bergen*, hvor Borgerne led megen Overlast af de mange Tyskere, der havde bosat sig i den Del af Byen, som kaldtes Bryggen, nærvæd Havnen, og som bestod af 21 Gaarde, og i hver af disse var der over 100 tyske Kræmmere, kaldet Pebersvende. Disse Tyskere kaldtes ogsaa spotvis „Garper“, der betyder „Lus“, fordi de ved snedig Handel udsugede Indbyggerne i Bergen. — I de fire Aar, Valkendorf var Lehnsherre der, kuede han med Fasthed og Dygtighed Tyskerne, saa at „hans Navn endnu den Dag i Dag erindres med Højagtelse af Borgerne der i Byen“.

I Aaret 1560 blev han af Fred. II. ansat som *kongelig Statholder i Lifland*. I de 11 Aar, han beklædte denne Stilling, boede han paa det stærkt befæstede Slot Arensburg paa Øsel. Den 2den September 1571 flyttede han til *Gulland* som Høvidsmand og kgl. Lehnsmand paa denne Ø, og her var han indtil Juli 1576. Den gullandske Krønike giver ham det Vidnesbyrd, at „han var en saare from Mand, som endog efter at han var bleven Danmarks Riges Hofmester var Guthiland en Fader og Forsvar“.

1576 kom han atter til Hoffet og blev udnævnt til Rigets Skatmester eller *Rentemester*. Aaret efter blev han optagen blandt *Danmarks Riges Raad*, og senere blev det tillige overdraget ham at have Opsyn med Holmen og Skibsværftet. Efter Fred. II. Død 1588 blev Valkendorf udnævnt til at være én af de fire Rigsraader, der skulde være Chr. IV.s Formyndere og styre Riget under hans Mindreaarighed.

Den 10. Juli 1595 oprettede han det saakaldte „Valkendorfske Collegium“ i København, hvor 16 Studenter have fri Bolig samt en aarlig Pengeunderstøttelse. Det Hus, som Valkendorf købte og lod indrette hertil, var fordum et Karmeliterkloster, hvor Mænd som Poul Eliæsen og Frants Vormødsen, der ere bekendte fra Reformationstiden, i sin Tid have opholdt sig.

Da Chr. IV. selv overtog Regeringen, blev Kristoffer Valkendorf den 7de Juni 1596 udnævnt til *Rigets Hofmester*.

Kr. Valkendorf var saaledes i mange Maader en meget fremragende, dygtig og højst fortjenstfuld Mand. Der er kun et Par Begivenheder, der kaste en Skygge over hans Navn. Som Chr. IV. Formynder lod han uden de andre Rigsraaders Samtykke en Søkaptajn, M. Hejnesen, henrette i København som en Sørøver, fordi den engelske Dronning havde klaget over, at han havde taget engelske Skibe i Søen. I den paafølgende Proces oplystes det, at Hejnesen, der stod i spansk Tjeneste, havde Ordre fra sin Regering, der laa i Krig med England, at tage engelske Skibe. Valkendorf blev dømt til at betale foruden Sagens Omkostninger 3000 Rdl. — én i de Tider meget betydelig Sum — til Hejnesens Enke, Fru Sophia Gyntelberg; Hejnesens Lig blev opgravet og fik en hæderfuld Begravelse i Viborg. Men til Valkendorfs Ære skal anføres, at han inderlig fortrød sin Hastighed, og at han betalte Enken dobbelt saa meget, som han var dømt til, gav i samme Anledning store Gaver til de Fattige, og var som en Fader for Hejnesens Børn.

Den anden Begivenhed er hans Forhold overfor den berømte Tyge Brahe. Mens Valkendorf var en af

Chr. IV.s Formyndere, var der et venskabeligt Forhold imellem dem. Han var saaledes med at forære Tyge Brahe 6000 Rdl. dels som en Æresgave, dels til at bestride Omkostningerne ved Uranienborgs Opførelse; ja han var med at bygge et astronomisk Taarn til ham paa Vestervold. Men der sker pludselig et Omslag. I Begyndelsen af Aaret 1597 gjorde Chr. IV. en Rejse paa tre Maaneder ned til Tyskland og overdrog da Regeringen i den Tid til Valkendorf og Chr. Friis. Førstnævnte sendte da to Mænd til Hveen for at undersøge alle Tyge Brahes Sager, og de berettede da — enten det nu var af Uvidenhed eller af Ondskab — at alle hans Arbejder m. m. vare ikke alene unyttige men endogsaa skadelige. Det ser ud, som om Valkendorf benyttede dette som et Paaskud til paa alle Maader at fortrædige og forfølge Tyge Brahe. Han forbød ham i Kongens Navn at fortsætte sine Studeringer saavel paa Hveen som i København. Da Tyge Brahe og hans Folk endog vare udsatte for personlig Overlast, blev det Byfogden forbudt at straffe Voldsmændene; Tyge forlod da sit Fædreland. — Adelen var fornærmet over, at T. Brahe havde ægtet en borgerlig Pige; men Valkendorfs Had havde en særlig Grund, og denne var — Tyge Brahes Hund. Det fortælles lidt forskelligt af de forskellige Historieskrivere; Tyge havde en stor engelsk Hund (en Dogge), som anfaldt Valkendorf, da han engang besøgte Hveen, og der faldt i den Anledning nogle haarde Ord mellem Tyge Brahe og Valkendorf, som fra den Stund nærrede Uvillie mod den anden.

Disse to Mænd døde samme Aar, nemlig 1601; Valkendorf den 17. Januar, Tyge Brahe den 24de Ok-

tober i Prag. Valkendorf blev bisat i Frue Kirkes Kor i København, hvor han havde ladet sætte et prægtigt Gravminde af Alabast. Dette Mindesmærke, der blev ødelagt ved Kirkens Brand 1807, havde følgende Indskrift:

Christophorus Walkendorphius

de Glorup

Humanæ Conditionis Memor

Hoc sibi Monumentum vivens fieri curavit,

Qvi tribus Regibus Christiano III, Friderico II

Christiano IV ob singularem industriam

Et in rebus administrandis sedulitatem

summam carus

Qvod favorem laboribus respondisse senserit

Numinis Benignitati attribuit

Idqve in votis habuit

Vices fortunæ variæ interdum graves ferendo superantur

Aulæqve Magister factus, Oeconomiam ad Regis votum

ita reparavit

Ut sui desiderium benemeritis relinqueret

Morbo tandem gravi, solutis vitæ vinculis

Jugi suspirio a quo hauserat

Deo optim. Max. spiritum commendavit

Luxere Musarum Alumni

Patronum beneficium & faventem

Moritur Havn. 1601. Jan. 17.

Paa Dansk:

Kristoffer Valkendorf til Glorup, ihukommende de menneskelige Vilkaar, lod i levende Live dette Mindesmærke forfærdige for sig. Han var afholdt af tre Konger, Chr. III, Fred. II og Chr. IV, paa Grund af sin sjældne Flid og store Iver i Ledelsen af de offentlige

Anliggender. At han mærkede, at Kongernes Velvilie svarede til hans Anstrængelser, tillagde han den guddommelige Velsignelse, og det havde han stadig i Tankerne. Den vekslende Skæbnes undertiden tunge Omskiftelser overvandt ved Taalmodighed, og da han var bleven Rigshofmester, bragte han efter Kongens Ønske atter Finantsvæsenet i en saadan Orden, at han gjorde sig vel fortjent og blev savnet ved sin Bortgang. Da endelig i en farlig Sygdom Livets Baand vare løste — ved Aandedrætsbesværligheder i Struben — anbefalede han sin Aand til den store og gode Gud, af hvem han havde modtaget den. Musernes Fostersønner sørgede over den gavmilde og velvillige Beskytter. Han dør i København den 17. Januar 1601.

Paa hans Gravsten sammesteds er udhugget:

„Christophori Valkendorphh de Glorup, qvondam Aulæ Magistri Exsuviae Revelationem filiorum Dei spe viva hic exspectant. Obdormivit in Domino Havnæ Anno 1601. Jan. 17“.

Paa Dansk:

„De jordiske Levninger af Christoffer Valkendorf til Glorup, fordum Rigshofmester, vente her med Guds Børns levende Haab Herrens Genkomst. Han hensov i Herren i København d. 17. Jan. 1601“.

Den 28de Januar 1601 udstedte Erik Valkendorf et Gavebrev med jus patronatus (o: Ejendomsret til en Kirke med Ret til at udnævne eller foreslaa Kirkebetjente) til

Henning Valkendorf, en Brodersøn til Kristoffer

Valkendorf. Han var gift med Anna Brockenhus; deres Bryllup stod i Nyborg den 20. August 1592, hvor de bleve viiede af Biskop Jak. Madsen. Disse satte en Altertavle i Svindinge Kirke samt anskaffede Alterkarrene til den. Han døde paa Glorup i Marts 1626. Biskop Hans Mikkelsen holdt Ligprædiken over ham i Svindinge Kirke den 27. Marts efter Sønnens Anmodning. Hans Enke nævnes vel i en Skatteliste fra 1627 saavel som ved en Taksation 1638 — som „Fru Anna, sal. Henning Valkendorf til Glorup“; men dette udelukker vistnok ikke, at dog Sønnen

Henning Valkendorf kan have været den egentlige Ejer og Bestyrer af Glorup Gaard og Gods, medens Moderen har haft sit faste Ophold og standsmæssige Underhold for Livstid paa Glorup, hvor Sønnen paa Grund af sin Embedsstilling næppe nogensinde havde blivende Bopæl. I historiske Beretninger omtales han almindelig som Glorups Ejer efter Faderens Død, og saavel i Kongebreve som i private og offentlige af ham selv udfærdigede Dokumenter nævner han sig stedse som „Herre til Glorup“. — Han var født den 24. Februar 1595 paa Glorup, og „den 15. Marts lod Henning Valkendorf sin Søn christne paa Glorup och bleff kallith Henning efter Christoffers Fader“.

Kort efter Faderens Død blev Henning Valkendorf „Kgl. Majestæts Befalingsmand paa Odensegaard“. Dette dermed forbundne Lehn havde han, indtil han fik Bratsberg Lehn i Norge. Den 15. Oktober 1657 forflyttedes han til Lundenæs Lehn i Jylland. Den 2. Juni 1637 købte han Klingstrup Gaard og Gods i Skaarup af Claus Brockenhus, hvor han den 29. August 1642 stiftede Skaarup Hospital eller „Klosteret“. Om

Henning Valkendorf henvises iøvrigt til: „Schurmann: Valkendorferne paa Klingstrup“, hvor han faar det Eftermæle, at „man faar Indtrykket af en dygtig Personlighed, der var hjemme baade i offentlige og private Sager, der forstod at forøge sine Ejendomme og at bestyre dem med Indsigt og Kraft, men som ogsaa havde Sind til at virke for det Almene og havde Glæde af at udrette noget godt“.

Han var gift tre Gange; hans Hustruer vare:

1. Karen Brahe, født 23. April 1598; de havde Bryllup den 23. August 1618 i Odense, hvor hun døde den 15. August 1631.

2. Anna Barnekov, født 9. September 1606. Hun var en Datter af den bekendte Kristen Barnekov; hun døde 1643.

3. Margrete Blome, født 6. Februar 1616. Hun overlevede sin Ægtefælle i 21 Aar og døde paa Bjørnemoose 1679.

Henning Valkendorf døde paa Glorup den 7. Jan. 1658, samme Aar som hans Moder, Fru Anna Brockenhush. Den 8. Juni prædikede Biskop Laur. Jakobsen over dem begge i Svindinge Kirke; men baade Henning Valkendorf og hans tvende første Hustruer bleve bisatte i Valkendorfs Kapel i St. Knuds Kirke i Odense, hvilket han i Aaret 1633 havde ladet opføre. Paa hans Kiste læses følgende Indskrift:

Herudi huiler erlig och welbiurdig Mand och strenge Ridder Hr. Henning Valkendorph til Glorup, Kongl. Maj. Befalingsmand paa Lundenis, som var erlig oc welbiurdig Mand Henning Valkendorph Jørgensen til Glorup och erlig och welbiurdige Frue, Fru Anna Brockenhush til Brangstrup deris Søn, fød paa hans

Fædrenegaard Glorup Anno 1595 d. 24. Februar, verit af Gud den Allerhøjeste begafuet med trende Hustruer; den første erlig och welbiurdig Frue Fru Karen Brahe til Matstrup, med huilken Gud hannem velsignet med 4 Sønner. Den anden erlig och welbiurdige Frue Fru Anna Earnekov til Tølløsegaard, med huilken han blef velsignet med 1 Søn og 1 Datter. Den tredie erlig och welbiurdige Frue, Fru Margareta Blomme af Nieverstorf. Och blef hand ved en salig Affcheed af Gud allermægtigste fra denne Jammerdal bortkaldet paa hans Gaard Glorup d. 7. Januar 1658 udi hans Alders 62 Aar 10 Maaneder och 4 Dage. Gud forlæne hannem med alle troendis och udvalde Guds Børn en glædelig Opstandelse paa Dommens Dag“.

Hans Død indtraf under den første Afdeling af den ulykkelige Svenske-Krig. Alt synes at tyde hen paa, at hans økonomiske Vilkaar i hans sidste Leveaar efterhaanden er bleven ringere og ringere — noget som gjaldt ikke saa faa fynske Herremænd i den Tid — og den ulykkelige Krig gjorde det endnu værre. Han beholdt vel sine større Ejendomme samlede til sin Død; men ingen af hans Børn kunde overtage det samlede Gods, og hans Enke,

Margrete Blome, beholdt derfor Glorup mod at betale den Gæld, der hvilede paa den. Paa Fyns Lands-thing blev der den 31. Oktober 1660 læst Proclama, hvori Alle og Enhver, som havde nogen retmæssig Fordring i Boet efter Henning Valkendorf til Glorup, indkaldes til at melde sig inden Aar og Dag hos hans Frue, Margrete Blome, til hvem de andre Arvinger havde afstaaet hans Gaard Glorup med al dens tilliggende Grund og Ejendom, hvorimod hun havde paataget sig at betale

Gælden. Hoved-Kreditoren var Landsdommer og Krigsraad Henning Povisch til Hollufgaard, til hvem Glorup blev udlagt for 11644 Rdl., og han afhændede straks Glorup med alt underliggende (den 29. Juli 1661) til

Generallieutenant Hans von Ahlefeldt paa Anhof for 14237 Rdl. 21 Skil. Salget blev endelig ordnet den 5te Oktober 1663, og saaledes gik Glorup ud af Valkendorffernes Eje, efterat det i henved 300 Aar havde været i deres Besiddelse. Efter den Tid blev Hovedgaarden Klingstrup i Skaarup Sogn Familien Valkendorfs Hovedsæde indtil 1773, da den sidste Fru Valkendorf døde. Den sidste Valkendorfer af Mandsstammen her i Danmark var Børge Valkendorf, der døde 1747. I Sverig lever derimod endnu Efterkommere af den valkendorfske Slægt, men den har ganske tabt sin tidligere sociale Stilling.

Hans von Ahlefeldt døde paa Glorup den 24. Juni 1694, og Sønnen

Christian Ahlefeldt overtog da alle Ejendommene; men han døde faa Maaneder efter, og Moderen

Fru Anna Rumohr beholdt dem da til sin Død 1711. Hun stiftede det Ahlefeldt-Rumohrske Legat paa 4000 Rdl., der er prioriteret i Godset, hvoraf Renten 160 Rdl. tilfalder St. Knuds Kirke i Odense, samt et Legat paa 500 Rdl. Species, hvis Rente, 5 pCt., tilfalder fattige i Svindinge. Ved Testament overgik Godset 1711 til

Gehejmerraad Siegfried von Plessen, som den 24. Maj 1724 tilskødede Godset til sin Søn

Gehejmerraad Ludvig von Plessen. Han nedtog de fire Taarne samt de to øverste Etager af Glorup, da de paa Grund af Ælde ikke kunde staa længere. Han døde den 30. August 1752, og Godset gik da i Arv til

Kammerherre Christian Siegfrid von Plessen, der solgte det den 11. December 1754 til

Greve Frøderik Christian Otto Vedel af Jarlsberg, som atter solgte det den 11. December 1757 til

Cancelliraad Riegelsen. Denne solgte det igen den 25. April 1763 til

Gehejmerraad, Overhofmarchal Adam Gottlob, Greve af Moltke Bregentved for 79000 Rdl. og 200 Species Dukater samt med Forpligtelse til at forrente de i Godset prioriterede Legater. Han købte Rygaard den 17. Septbr. 1765 for 48000 Rdl., og han og hans Hustru besluttede da at oprette et Stamhus af Glorup, Anhof og Rygaard. Han døde den 25. Juli 1792, og Aaret efter hans Død, den 3. Juli 1793, udstedtes Stamhusbrevet, der fik kgl. Konfirmation den 16. Aug. 1793. Det fik Navnet Moltkenborg, og Enkegrevinde

Sofie Hedevig Moltke, født Raben, blev første Stamhusbesidderinde. Ved hendes Død den 8. Juli 1802 overtog den ældste Søn,

Greve Gebhard Moltke, der var født den 20. Febr. 1764, Besiddelsen af Stamhuset. Han var først Stiftsamtmand i Norge, dernæst Stiftsamtmand i Fyn; men efter at have taget sin Afsked som Embedsmand levede han paa Glorup og interesserede sig meget for Landbrugets Opkomst; bl. A. fremmede han Mærgling paa sit Gods ved at udsætte Præmier herfor. Mullerup blev købt 1815. — Han var to Gange gift; første Gang med en Hvitfeldt, som døde i Norge. 2den Gang var han gift med med Sofie, f. Bille Brahe, der døde 2. Oktober 1834. Ifølge kongelig Bevilling af 12. Juli 1843 antog han Navnet Moltke-Hvitfeldt. Han døde den 20. Decbr. 1851 og ligger begravet paa Svindinge Kirkegaard

tilligemed sin sidste Hustru og en Datter. Hans ældste Søn af 2det Ægteskab

Greve Adam Gottlob Moltke-Hvitfeldt, der var født 10. Juni 1797, blev derefter Stamhusbesidder. Han iværksatte mange, til Dels kostbare Foretagender. 1853 gav han saaledes Svindinge Kirke en meget grundig Restavration, idet han — som tidligere er nævnt — lod det indvendige af Kirken forny og satte et Orgel og en ny Altertavle derind. Det i hele Landet bekendte Haveanlæg, Glorup Have, der ved Grevens Velvillie er aaben i Sommertiden for Besøgende hver Søndag og Torsdag, og som udgør ialt 80 Tdr. Land, blev anlagt af ham i Tiden mellem 1862—75. Den store Hængebro, Springvandet og Vandværket, hvorved hele Glorup faar Vand fra en Kilde i Svindinge By, blev udført i Aarene 1865—67. I Aaret 1872 begyndte han endvidere en Række Byggeforetagender: Avlsgaarden Glorup, en Del Funktionærboliger, Materialstald, Høsegaard o. s. v.

Han var gift med Fyrstinde Elise, f. Razumovsky, der var født den 3. December 1810, og som døde den 20. Maj 1892. Greven døde den 23. Marts 1876, og de ligge begge begravne i Familiebegravelsen paa Svindinge Kirkegaard. Den nuværende Besidder

Greve Gebhard Leon Moltke-Hvitfeldt, der er dansk Gesandt i Paris, er født den 23. April 1829, gift den 15. August 1863 med Comtesse Marie, f. Seebach, der er født 12. April 1843. — Han fortsatte sin Faders Byggeforetagender ved Glorup; byggede saaledes Gartnerbolig, Smedie, Ridestald, Fasangaard, nyt Drivhus osv. Endvidere har han ladet Terrænet mellem Slottet og de nye Bygninger planere og beplante; den sidste af

de gamle Vandgrave ved Slottets nordlige Side har han ladet tørlægge og omdanne til Have osv.

Efterskrift. Lørdagen den 10. Februar 1894, Kl. 9½ om Aftenen, slog Lynet ned i Svindinge Kirketaarn, noget der aldrig er sket før i Mands Minde. Der er ingen Lynafleder paa Kirken, men det er iagttaget nogle Gange, at det høje kobbertækkede Spir har virket som en Lynafleder. Naar en Tordensky om Natten har staaet lige over, har man set som et brændende Lys paa den øverste Spids af Korset, hvori Spiret ender; det kunde slukkes, og der løb da som Ildslanger opad Metalribberne paa Spiret, og atter var Lyset tændt. Det var Elektriciteten, der strømmede ud, da Jordens Elektricitet var sat i ledende Forbindelse med Spirets Kobbetag ved den Regn, der strømmede ned ad Taarnmurene.

Hin Lørdag Aften fulgte Lynet Spiret ned til Taarnet, hvor det rev en Del Tagsten ned, knækkede nogle Lægter, og en af Sparrerne blev svedede lidt; derpaa slog Lynet nogle Sten ned af Muren øverst oppe, sprang ned midt paa den vestlige Taarnmur, hvor det rev en Del Mursten og nogle Jernankere ud og slyngede dem indtil 300 Fod bort, og gik derpaa ned i Jorden ved Trappen, hvor en af Trappestenene blev revet ud fra sin Plads.

